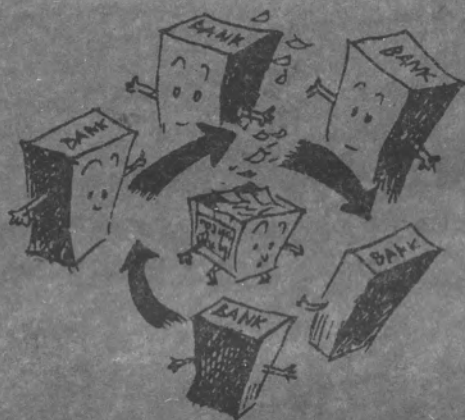

เอกสารประกอบชุดวิชาการเรียนรู้

IMF 101

กองทุนฟื้นฟูฯ : หลุมดำเศรษฐกิจไทย

เอกสารเผยแพร่ฉบับที่ 4

สิงหาคม 2541

กองทุนฟื้นฟู : หลุมดำเศรษฐกิจไทย

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม 2541

จำนวนพิมพ์ 20,000 เล่ม

ริเริ่มและจัดพิมพ์ 1) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา 2) มูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ 3) มูลนิธิหมอชาวบ้าน 4) มูลนิธิหมออนามัย 5) มูลนิธิแพทย์ชนบทแห่งประเทศไทย 6) ข่ายการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม 7) ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย 8) โครงการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม มหิดล 9) มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ 10) มูลนิธิसानแสงอรุณ 11) มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตดี จ.ขอนแก่น 12) ชมรมศึกษาเพื่อการพัฒนาสีเขียวอินโดจีน พิษณุโลก 13) มูลนิธิเด็ก 14) โรงเรียนรุ่งอรุณ 15) เครือข่ายองค์กรกลางภาคเหนือ 16) มูลนิธิโกมลคีมทอง และอีกกว่า 70 องค์กรร่วม "กอบบ้าน กู้เมือง"

เอกสารเล่มนี้เป็นการถอดความมาจากเวทีวิชาการประชาคมกอบบ้านกู้เมือง "กองทุน
ฟื้นฟู : หลุมดำเศรษฐกิจไทย" เพื่อเปิดเผยข้อมูลและมุ่งสร้างความรู้ ความกระจ่างต่อ
วิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น รวมถึงการวิพากษ์ วิจารณ์แนวทาง และกระบวนการการแก้ไข
ปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อปัญหาที่จะลุกลามต่อไปใน
อนาคต นอกจากนี้ยังได้อภิปรายถึงทิศทางหรือทางเลือกของสังคมไทยในภายภาคหน้า
งานนี้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2541 โดยความร่วมมือระหว่าง สมาคมนักข่าวแห่ง
ประเทศไทย มูลนิธิโกมล คีมทอง สถาบันปรีดี พนมยงค์ หนังสือพิมพ์มติชน และประชาคม
"กอบบ้าน กู้เมือง" ณ ห้องประชุม สถาบันปรีดี พนมยงค์

เวทีวิชาการ

“กองทุนฟื้นฟูฯ : หลุมดำของเศรษฐกิจไทย”

สถาบันปริทัศน์ พนมยงค์

19 พฤษภาคม 2541

พิธีกร :

ในวันนี้เป็นครั้งที่ 2 ที่พี่น้องประชาชนได้มาเจอกัน หลังจากครั้งแรกได้มาจุดประกายของการมีส่วนร่วมดูแลปัญหา ความเป็นอยู่ของสังคมเรา เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม ที่ผ่านมาก็ป้อมพระสุเมรุ ถ.พระอาทิตย์ งานวันนี้เป็นเวทีสัมมนาวิชาการหัวข้อ “กองทุนฟื้นฟูฯ : หลุมดำของเศรษฐกิจไทย” วิทยากรที่จะมาคุยกับเราวันนี้ ท่านแรก ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง อ.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ อ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และ อ.แก้วสรร อดิโพธิ ผู้ดำเนินรายการคือ นพ.สงวน นิตยา รัชมังคลาภิเษก และ คุณชัยวัฒน์ ธิรพันธุ์

งานของเราเมืองคึกกร่วมจัดนอกจากประชาคมตามจังหวัดต่างๆ ก็มีมูลนิธิโกลด์ คิมทอง สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย นสพ.มติชน และสถาบันปริทัศน์พนมยงค์ แห่งนี้ และหลังจากนี้จะมีความเคลื่อนไหวและจัดกิจกรรมให้ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำอีก

ชัยวัฒน์ ธิรพันธุ์ : สวัสดีครับ ผมอยากขอเรียนแนะนำวิทยากร อ.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ รู้จักกันดี ในฐานะเป็นนักวิชาการที่ทำงานด้านเศรษฐศาสตร์อย่างจริงจัง มีความรู้สนใจทางด้านประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ และเศรษฐศาสตร์เชิงการเมือง รู้สึกว่าจะเป็นท่านเดียวที่เขียนบทความบ่อยที่สุดในระยะ 20 ปี เดือนมาตลอดเกือบทุกเดือนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงวิธีการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ชัยมือของผม ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง ประธานมูลนิธิภูมิปัญญา เป็นบุคคลจุดประกายเรื่องภูมิปัญญาไทย และปราชญ์ชาวบ้าน เมื่อท่านได้ไปเป็นเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พยายามทำให้งานวัฒนธรรมเป็นงานที่เกี่ยวกับภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถเชื่อมกับภูมิปัญญาของโลกได้ แต่หลังจากที่ท่านได้
เกษียณมาแล้ว งานด้านวัฒนธรรมทางปัญญาค่อนข้างลดลง

ท่านที่ 3 **อ.แก้วสรร อติโพธิ** อดีต สสร. ตอนหลังเข้าไปคลุกคลีกับกระทรวงการ
คลังเพราะต้องไปช่วยเขาเรื่องเอเซียนเกมส์ที่ธรรมศาสตร์ รังสิต ท่านสุดท้าย คือ
อ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ เวลาไปไหนกับผมเขาจะเรียกว่า ชัยวัฒน์ เคออส กับ
ชัยวัฒน์ สันติภาพ เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา ขอเชิญ คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์
พงษ์ ผู้ดำเนินรายการคู่ของผมเริ่มประเด็น

นพ.สงวน : สวัสดีทุกๆ ท่านครับ นักวิชาการหลายท่านบอกว่ากองทุนฟื้นฟูฯ ขณะนี้เหมือน
หลุมดำ หลุมดำในทางวิทยาศาสตร์ คือ เป็นสิ่งที่อยู่ในจักรวาล แล้วดูดทุกสิ่งทุก
อย่างเข้าไป อย่างจะถาม อ.รังสรรค์ก่อนว่ากองทุนฟื้นฟูฯ ที่พูดๆ กัน มีประวัติ
ความเป็นมาอย่างไร และที่มีอยู่มีความจำเป็น และสามารถจะช่วยเหลือแก้ปัญหา
สถาบันทางการเงินทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นจริงหรือเปล่า

อ.รังสรรค์ : กองทุนเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน เพิ่งตั้งเมื่อปี 2528 โดยการตรา
พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 การก่อตั้งกอง
ทุนฯ เป็นการดำเนินนโยบาย เกิดขึ้นจากปรัชญาการกำกับสถาบันการเงินอันเดียว
กัน เพียงแต่ว่าการก่อตั้งเป็นการให้ความชอบธรรมทางกฎหมาย ก่อนปี 2528
ย้อนกลับไปในนับตั้งแต่มีการตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อปี 2485 ธนาคารแห่ง
ประเทศไทยได้ยึดถือปรัชญาสถาบันการเงินล้มไม่ได้ ในการกำกับและตรวจสอบ
สถาบันการเงินมาโดยตลอด ก่อนที่จะมีกองทุนฟื้นฟูฯ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็
ทำตัวเป็นซานตาคลอส ในการเข้าไปโอบอุ้มธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินที่
มีปัญหาสภาพคล่อง

ในหลายกรณีเราจะเห็นว่าวิกฤตการณ์สถาบันการเงินที่เกิดขึ้นนั้น เป็นวิกฤต
การณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะสถาบันการเงินสถาบันหนึ่งสถาบันใด ไม่มีผลกระทบลุกลไ
กับสถาบันการเงินอื่น หรือต่อระบบหรือภาคเศรษฐกิจการเงินทั้งภาค ถ้าย้อนกลับ
ไปในช่วงที่มีวิกฤตธนาคารพาณิชย์มาก ในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในทศวรรษ

2490 มีธนาคารพาณิชย์ที่มีปัญหาสภาพคล่องเกิดขึ้น มีการบริหารผิดพลาด ที่สำคัญคือมีการนำเงินฝากของประชาชนไปลงทุนในกิจการที่ตนเองมีผลประโยชน์ไปให้ไว้ในกิจการของตนเอง และเมื่อกิจการของตนเองประสบปัญหาทางธุรกิจก็พลอยทำให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นเจ้าของเงินให้กู้ยืมมีปัญหาด้วย

ตัวอย่างของธนาคารพาณิชย์จำนวนมาก ซึ่งมีปัญหาวิกฤตการณ์ และธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าไปช่วยเหลือ ตัวอย่างเช่น ธนาคารกรุงเทพ ในปี 2497-2498 ธกส. ธนาคารแห่งกรุงศรีอยุธยา หรือแม้กระทั่งในทศวรรษ 2510 ก็มีธนาคารไทยพัฒนา ทศวรรษ 2520 ก็มีวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารนครหลวงไทยกับธนาคารมหานคร

ในกรณีเหล่านี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยึดถือหลักการเดียวกันตลอด คือ สถาบันการเงินล้มไม่ได้ ด้วยความเกรงกลัวว่า การปล่อยให้สถาบันการเงินแห่งหนึ่งแห่งได้ล้มไป จะมีผลกระทบเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ที่ทำให้สถาบันการเงินอื่นเกิดวิกฤตการณ์ตามมา หลักการนี้ยึดมาตลอดจนถึงขณะนี้

ในปี 2528 มีการออกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย และมีการเพิ่มหมวด 5 ทวิ เข้าไปใน พ.ร.บ.ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485 หมวด 5 ทวิ ทั้งหมด ก็เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟู และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ก็เท่ากับเป็นการ legalize ปรักฎาว่า สถาบันการเงินล้มไม่ได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยหวังว่าด้วยการยึดหลักการสถาบันการเงินล้มไม่ได้ จะเป็นการทำให้ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคง แต่แท้ที่จริงเป็นไปได้ในทางตรงข้าม ในเมื่อจาร์ตากับสถาบันการเงินเป็นดังนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาในทางเศรษฐศาสตร์ ที่เรียกกันว่า Moral Hazard คือ ประชาชนผู้มีเงินออมก็จะไม่สนใจว่าสถาบันการเงินแห่งใด มีฐานะมั่นคงแค่ไหน ประชาชนผู้มีเงินฝาก ผู้มีเงินออม จะเลือกฝากเงินกับสถาบันการเงินที่จ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูง ไม่ว่าสถาบันการเงินนั้นจะมีฐานะความมั่นคงแค่ไหน ด้วยสารสนเทศที่ฝังอยู่ในหัว และการดูพฤติกรรมของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในอดีตที่ว่า เมื่อมีสถาบันการเงินแห่งใดมีความอ่อนแอ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะทำตัวเป็นชานตาคลอส เข้าไปโอบอุ้ม

กอบกู้ให้มีความมั่นคงกลับมา ดังนั้นจึงมีความมั่นใจว่าเงินฝากจะไม่สูญหาย ธนาาคารแห่งประเทศไทยให้ประกันเงินฝาก โดยจารีตประเพณี เพราะฉะนั้น ประชาชนผู้มีเงินออมก็ไม่ได้ตรวจสอบสถาบันการเงิน ไม่สร้างแรงกดดัน ว่าต้อง บริหารธุรกิจโดยให้ความสำคัญกับความมั่นคง กับปัญหาประสิทธิภาพในการ บริหาร ผู้บริหารสถาบันการเงินก็ตั้งอยู่ในความประมาท ในบางกรณีก็มีพฤติกรรม ในทางทุจริต ด้วยความเชื่อว่าถ้าสถาบันการเงินที่ตัวเองเป็นผู้บริหารเกิดมีฐานะ ง่อนแง่นขึ้นมา ธนาาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามาโอบอุ้ม ดังนั้นการบริหารจึงเป็น ไปในทิศทางที่สุ่มเสี่ยง ปลอมก๊อให้กับกิจการหรือโครงการที่ไม่ได้มีอัตราผลตอบแทนสูง หรือมีความเสี่ยงสูงมากเกินไป ไม่เคยมีการประเมินโครงการอย่างเข้มงวด เพราะไม่เคยปรากฏว่าผู้จัดการของสถาบันการเงินที่ง่อนแง่นต้องถูกลงโทษ

เวลานี้เราจะเห็นได้ว่า แม้แต่ผู้บริหารธนาคารมหานคร หรือ ธนาคารเอเชีย ทรัสต์ ก็ยังลอยนวลอยู่ในต่างประเทศ ทางกรมไม่สามารถจับตัวมาลงโทษได้ ทั้งๆ ที่มีประจักษ์พยานข้อเท็จจริงว่ามีทางทุจริต ประพฤติมิชอบ ในอีกด้านหนึ่งเจ้าของ สถาบันการเงินก็ตั้งอยู่ในความประมาท คือผู้ถือหุ้นก็ไม่ไปกำกับผู้บริหารสถาบัน การเงิน ให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน กำกับไม่ให้มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือ โกง ดังนั้น ปรชญาสถาบันการเงินล้มไม่ได้ แทนที่จะทำให้ระบบสถาบันการเงิน มั่นคงโดยพื้นฐาน กลับทำลายความมั่นคงของสถาบันการเงินในขั้นรากฐาน เพราะจะทำให้ทุกฝ่ายมีพฤติกรรมในทางสุ่มเสี่ยง การตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา และฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินในปี 2518 จึงเป็นกระบวนการให้ความชอบธรรม ทางกฎหมายกับปรชญาสถาบันการเงินล้มไม่ได้

นพ.สงวน : ผมอยากถามว่าการตั้งกองทุนฟื้นฟูฯ ทำให้ประชาชนก็ตาม ผู้ถือหุ้นก็ตาม ผู้บริหาร ก็ตาม รู้สึกประมาท เหมือนมีคนมาค้าให้แล้ว ถึงจะมีปัญหา กองทุนฟื้นฟูฯ ก็จะ มาช่วยเหลือ ในฐานะผมเป็นประชาชนผู้ฝากเงิน ผมต้องการความมั่นคงตรงนั้น ถ้าไม่มีความมั่นคงตรงนั้น อาจารย์คิดว่าถ้าปรชญาตรงนั้นไม่ถูกต้อง ทำอย่างไร ถึงจะถูกต้อง และทำไมไม่ถูกต้อง ผ่านมา 10 กว่าปีตั้งแต่ปี 2528-2539 ก็เป็นช่วง ที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองมาตามลำดับ

อ.รังสรรค์ : อย่างที่ผ่านมาไม่เคยเกิดวิกฤติกับสถาบันการเงินทั้งระบบ เหมือนกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนี้ วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ เป็นวิกฤตการณ์เฉพาะสถาบันการเงินบางสถาบัน ผมอยากจะเล่าย้อนไปว่า ในปี 2523-2524 มีแนวความคิดอีกแนวหนึ่งที่ไม่ใช่แนวความคิดการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟู เป็นแนวความคิดจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝาก แยกต่างหากไปจากธนาคารแห่งประเทศไทย หมายความว่างานกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ไม่ใช่เป็นงานของธนาคารแห่งประเทศไทยอีกต่อไป งานนี้จะถูกโอนไปให้กับหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ สถาบันประกันเงินฝาก กฎหมายสถาบันประกันเงินฝาก ริเริ่ม 2523 เข้าสภา ในปี 2524 ในขณะนั้น คุณสมหมาย สุนทรกุล เป็น รมว.กระทรวงการคลัง ดร.ไพจิตร เอื้อทวีกุล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง กฎหมายนี้เริ่มตั้งแต่รัฐบาลเปรม 1 ในขณะที่คุณอำนวย วีรวรรณ เป็น รมว.กระทรวงการคลัง ในขณะที่กฎหมายเข้าสภา และมีวาระต้องแถลงหลักการกฎหมายนี้ในสภา คนที่จะเข้าไปแถลงหลักการนี้คือ รัฐมนตรีช่วยว่าการ ดร.ไพจิตร เอื้อทวีกุล แต่ปรากฏว่า รมว.กระทรวงการคลัง ได้ขอลอนกฎหมายนี้ออกจากสภา ตกลงเรื่องสถาบันประกันเงินฝากก็เลยไม่ได้จัดตั้ง เพราะมีแรงเสียดทานจากกลุ่มนายธนาคารพาณิชย์ ที่ไม่รับเรื่องสถาบันประกันเงินฝาก แต่ผมไม่ได้ศึกษารายละเอียด ว่าอะไรเป็นเบื้องหลัง แต่เท่าที่ผมทราบจากเพื่อนอาจารย์ที่คณะเศรษฐศาสตร์ ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในปี 2534 ในยุคที่ ดร.วีรพงศ์ รามางกูร เป็น รมว.กระทรวงการคลัง แต่แนวคิดนี้ก็เงียบหายไป

การตั้งสถาบันประกันเงินฝากจะเป็นองค์กรใหม่ภายใต้รัฐบาลชุดปัจจุบัน เคยได้พูดถึงเรื่องการตั้งสถาบันประกันเงินฝาก สถาบันประกันเงินฝากกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินว่าจะทำหน้าที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ในเวลานี้ ผมได้ยินคนพูดอยู่เสมอว่าสถาบันประกันเงินฝากดีกว่ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ผมอยากจะบอกว่าไม่ใช่ มันขึ้นอยู่กับ Institutional Design คุณออกแบบสถาบันประกันเงินฝากอย่างไร จึงเป็นประเด็นสำคัญ กองทุนฟื้นฟู โดยสาระสำคัญก็คือรัฐบาล โดยธนาคารแห่งประเทศไทยประกันเงินฝากของประชาชน เวลาที่สถาบันการเงินมีฐานะอ่อนแอ กองทุนฟื้นฟู เข้าไป

ช่วยเหลือเรื่องสภาพคล่อง แต่ก่อนที่จะมีกองทุนฟื้นฟูฯ ในปี 2528 ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ทำแบบเดียวกันด้วยวิธีการที่ไม่ได้แตกต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ คืออัดฉีดสภาพคล่องให้กับสถาบันการเงินที่มีปัญหา การให้เงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้กับสถาบันการเงิน เพื่อฟื้นฟูไม่ให้ถดถอย

ในระบบกองทุนฟื้นฟูฯ การประกันเงินฝากเป็นการประกันที่เกินเลย ประกันเงินฝากเต็ม 100% เวลาด้วยเงินดาวน์ที่ต้องจ่ายให้กับ IMF ก่อนจะรับเงินกู้จาก IMF รัฐบาลก็ไปรับประกันว่า จะไปประกันเจ้าหน้าที่เงินให้กู้ ที่เจ้าหน้าที่ให้กับสถาบันการเงินด้วย รวมทั้งประกันเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้ นี่เป็นการประกันเกินเลย

ระบบสถาบันการประกันเงินฝาก ถ้ามี Institutional Design แบบเดียวกัน ก็จะสามารถได้ผลแบบเดียวกัน ถ้าหากว่าสถาบันประกันเงินฝากที่จะจัดตั้งขึ้นรับประกันเงินฝากเต็ม 100% พฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนผู้มีเงินออมของเจ้าของผู้ถือหุ้นสถาบันการเงินก็ยังคงมีอยู่ Institutional Design เป็นเรื่องสำคัญ การประกันเงินฝากไม่ควรประกันเต็ม 100% ควรต้องให้ประชาชนเจ้าของเงินออมรับภาระการเสี่ยงด้วย ประชาชนเจ้าของเงินออมนั้นจะได้ไปกำกับพฤติกรรมของผู้จัดการผู้ถือหุ้นของสถาบันการเงิน จะต้องมีความ (limit) ของการประกันเงินฝาก เพราะฉะนั้นในระบบสถาบันประกันเงินฝากถ้ามี Institutional Design ที่ไม่ใช่เป็นการประกันเงินฝากเต็ม 100% จะสามารถจำกัดความเสียหายได้ แต่ระบบกองทุนฟื้นฟูที่คุณหมอสงวนบอกว่าเป็นหลุมดำ เพราะว่ามันไม่มีเพดาน (limit) ภาระของการประกัน เมื่อระบบของสถาบันการเงินล่มสลาย เป็นโดมิโน จำนวนเงินที่กองทุนฟื้นฟูออกไปเพื่อพยุงสถาบันต่างๆ จึงเป็นจำนวนเงินมหาศาล

นพ.สงวน : กล่าวโดยสรุป อาจารย์เห็นว่าปัญหาหลักคือเรามีปรัชญาที่จะตั้งให้มีกองทุนฟื้นฟู จะประกันหนี้ไม่ว่าหนี้นั้นจะเกิดขึ้นมาอย่างไรก็ตาม จะต้องมีการชดเชย แต่จริงๆ แล้วการชดเชย คือรัฐบาลเป็นคนอุ้ม เงินที่รัฐบาลใช้อุ้มมาจากไหน ทั้งจากเดิมและปัจจุบัน

อ.รังสรรค์ : กองทุนฟื้นฟูก็เก็บเบี้ยประกันจากสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก กฎหมายเขียนไว้ว่า จะต้องจ่ายไม่น้อยกว่า 0.5% ของปริมาณเงินฝากในปีการเงินที่ล่วงมาแล้ว แต่เราไปกู้เงินจาก IMF ในหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับแรก ถ้าจำไม่ผิดได้มีการกำหนดว่า เบี้ยประกันค่อยๆ เติบโตขึ้นไปจนในที่สุด เข้าใจว่าเป็น 4% ของปริมาณเงินฝากในสถาบันการเงินแต่ละแห่งในปีการเงินที่ล่วงมาแล้ว หมายความว่า สถาบันการเงินเป็นผู้ที่มีบทบาทต้องแบกรับภาระการประกันเงินฝากส่วนหนึ่ง

แต่มีเงินอีกส่วนหนึ่งที่เป็นเงินสมทบจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยในกองทุนฟื้นฟู เงินส่วนที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยเอาไปสมทบนี้ พูดได้เต็มปากเต็มคำว่าเป็นส่วนที่ประชาชนเป็นเจ้าของ หรือแม้แต่เงินส่วนที่สถาบันการเงินไปจ่ายเป็นเบี้ยประกันให้กองทุนฟื้นฟู อาจจะโต้แย้งได้ว่าเป็นส่วนที่ประชาชนเจ้าของเงินฝากมีส่วนเป็นเจ้าของด้วยโดยทางอ้อม

สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นก็คือ รัฐบาลกำลังออกกฎหมายฉบับใหม่ ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อจะมาชำระหนี้ให้กับกองทุนฟื้นฟู ก็จะกลายมาเป็นภาระของประชาชน หมายความว่าบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากความผิดพลาดในการบริหารเศรษฐกิจระดับมหภาคในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมานี้และเนื่องมาจากการยึดกุมปรัชญาสถาบันการเงินล้มไม่ได้นี้ ความผิดพลาดต้องมีการชำระความเสียหาย และการชำระความเสียหายนี้ รัฐบาลจะใช้วิธีการกู้เงิน โดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นการกู้เงินจากต่างประเทศ ในทางทฤษฎีก็บอกได้ว่าภาระการกู้เงินของต่างประเทศก็จะตกสู่คนรุ่นหลังเป็นสำคัญ

นพ.สงวน : ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นอย่างนี้ บังเอิญกองทุนฟื้นฟู ก็ต้องอยู่ ต้องประกอบไปเรื่อยๆ อาจารย์มีความเห็นว่าวิธีที่นี้จะถูกมากกว่า จะเป็นอย่างไร

อ.รังสรรค์ : อยากจะย้อนหลังกลับไปในเดือนมีนาคม 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทย ทำท่าจะเปลี่ยนปรัชญาการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ด้วยการประกาศรายชื่อบริษัทเงินทุน 10 บริษัท เป็นมาตรการ 3 มี.ค. 40 ประกาศให้เพิ่มทุน แต่ก่อนนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศให้ธนาคารพาณิชย์ หรือว่าให้บริษัทเงินทุนเพิ่ม

ทุน แต่ไม่เคยออกประกาศ เพียงมาบอกด้วยวาจา แต่เมื่อมาทำให้เป็น Public Information นี่ มันมีสาระสนเทศที่ซ่อนเร้นอยู่ในประกาศผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย ประหลาดใจว่าประกาศให้เพิ่มทุนโดยแนใจว่าจะเพิ่มความเชื่อมั่น เพราะว่าทุนเพิ่มขึ้น บริษัทที่เพิ่มทุนมีความมั่นคงแข็งแรงขึ้น ประชาชนน่าจะเชื่อมั่นและไม่ถอนเงินออก แต่ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทยไม่เข้าใจ Mob Psychology คือ ประกาศ 10 บริษัทว่าต้องเพิ่มทุน สาระสนเทศซ่อนเร้นในประกาศนี้ก็คือ 10 บริษัทดังกล่าวกำลังจะล้ม จึงต้องประกาศให้เพิ่มทุน คนก็เลยแห่ไปถอนเงินจาก 10 บริษัทนี้ และในที่สุดมันก็ลาม มาตราการ 3 มีนาคม 2540 เป็น Turning Point สำคัญของความหายนะของระบบสถาบันการเงิน

เพราะความเชื่อมั่นต่อระบบสถาบันการเงินมันหมดไปทั้งระบบ แม้กระทั่งในสัปดาห์ที่ผ่านมายังต้องประกาศลดทุนอีก 7 บริษัท ผมอยากจะบอกว่าถ้าอยากจะเปลี่ยนปรัชญาในการกำกับ และตรวจสอบสถาบันการเงิน จำเป็นต้องเลือกกาละในการปรับเปลี่ยน ธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ จะเปลี่ยนแปลงปรัชญาจากเดิมวิธีในการกำกับควรจะทำในขณะที่ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นปกติ ถ้ามาเปลี่ยนในช่วงที่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ช่วงที่มีความถดถอยทางเศรษฐกิจก็จะมีผลในทางลบ

ผมมีความเห็นว่างานหรือหน้าที่กิจการซึ่งเปิดช่องให้มีการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจได้ มันไม่ควรเป็นงานของธนาคารกลาง เพราะทำลายความน่าเชื่อถือ งานกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน เป็นงานที่สามารถเรียกเงินได้โตะโตะ เพื่อเอาหูไปนา เอาตาไปไร่ได้ เราก็เห็นแล้วว่า ในขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังเล่นงานธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ผู้บริหารระดับสูงของธนาคารแห่งประเทศไทย กลับไปกู้เงินจากธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ผมอาจจะพูดได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ชอบ ผู้ที่มีหน้าที่กำกับ ตรวจสอบสถาบันการเงิน กลับไปกู้เงินจากสถาบันที่ตัวเองกำลังกำกับ ก่อให้เกิดข้อครหาได้

งานหรือหน้าที่ที่สามารถก่อให้เกิดส่วนเกินทางเศรษฐกิจ เรียกเงินได้โตะโตะ ควรถูกโอนออกไปจากธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น งานกำกับสถาบันการเงิน การ

อนุมัติตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่ อนุมัติตั้ง บริษัทเงินทุนแห่งใหม่ ยุบธนาคาร ยุบ บริษัทเงินทุน งานเหล่านี้ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของธนาคารกลาง ควรจะโอนออกไปจาก ธนาคารกลาง ควรจะโอนออกไปจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย ให้มีหน่วยงานใหม่ อาจจะเป็นสถาบันประกันเงินฝากที่จะมีขึ้น

ผมมีความเห็นว่า ถ้าจะแก้ปัญหาเรื่องนี้ ถึงแม้ขณะนี้ไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหา แต่มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมการในการแก้ปัญหา ในการมองไปในอนาคตว่า เราจะปฏิรูประบบการบริหารนโยบาย เสถียรภาพในทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง ผมมีความเห็นว่าในพื้นฐานประการแรก จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงปรัชญาในการ กำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน จากปรัชญาดั้งเดิมที่ยึดถือมาตั้งแต่ 2485 ตั้ง แต่ตั้งธนาคารแห่งประเทศไทย คือปรัชญาสถาบันการเงินล้มไม่ได้ มาเป็นปรัชญา สถาบันการเงินล้มได้ ถ้ามันจนแ้งล้มได้ ถ้ามันโกงปล่อยให้มันล้มไป เพื่อที่จะทำ ให้ทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจไทยมีความรับผิดชอบ

ถ้าประชาชนเจ้าของเงินฝากมีความกระตือรือร้นที่จะตรวจสอบผู้บริหาร สถาบันการเงินที่ตัวเองเอาเงินไปฝาก ผู้บริหารสถาบันการเงินก็จำเป็นต้อง ระมัดระวังในการบริหาร เพราะมีการตรวจสอบ ถ้ามีความผิดต้องถูกลงโทษ ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของก็ต้องตรวจสอบฝ่ายบริหาร ผมคิดว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชั้นรากฐาน ไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่าย เป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจกันภายใน ธนาคารแห่งประเทศไทย เราเห็นตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา มีวิกฤตการณ์ Saving and Loan เมื่อทศวรรษ 1980 สิ่งที่ผู้บริหารนโยบายสถาบันการเงิน รัฐบาลอเมริกันทำก็คือปล่อยให้มันล้ม วิกฤตการณ์สถาบันการเงินที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ 2534 ที่ญี่ปุ่น กระทั่งการคลังญี่ปุ่น ไม่ต้องการปล่อยให้ล้ม เจ้าหน้าที่กระทรวง การคลังมีผลประโยชน์กับสถาบันการเงิน วิกฤตครั้งนั้นจึงยืดเยื้อมาจนถึงทุกวันนี้ มันแก้ปัญหาไม่ได้

อันนั้นเป็นหลักการแรกที่จะต้องยอมรับว่าสถาบันการเงินล้มได้ ถ้ามันโกง ปล่อยให้ล้ม ประชาชนต้องยอมรับความเสี่ยง จะเลือกฝากเงินโดยดูอัตราดอกเบี้ย อย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูพฤติกรรมของผู้บริหาร ดูฐานะความมั่นคงของสถาบันการ

เงิน ต้องมีการจัดอันดับสถาบันการเงิน (Financial Rating) ติดไว้ทางเข้าธนาคาร
แห่งประเทศไทยมีหน้าที่เดียวคือบอกประชาชนให้รู้ว่าสถาบันการเงินแต่ละแห่งมี
ฐานะทางการเงินแตกต่างกันอย่างไร ทำข้อมูลของสถาบันการเงินให้โปร่งใสเป็น
ข้อมูลสาธารณะ ผมไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐแทรกแซงด้วยการจัดตั้งสถาบันประกัน
เงินฝากขึ้นมาทดแทนกองทุนฟื้นฟู ควรปล่อยให้เป็นที่ของสมาคมบริษัทเงิน
ทุน หน้าที่ของสมาคมธนาคารไทยให้จัดการกันเอง เวลาที่มีกำไรบริษัทสถาบัน
การเงินเหล่านี้เคยแจกจ่ายกำไรให้กับประชาชนในระบบเศรษฐกิจไทยให้มีความ
เสมอภาคกันหรือไม่ แต่เวลาที่มีวิกฤติทำไมต้องให้ประชาชนมาแบกรับภาระการ
แก้ปัญหา ดังนั้นถ้าจะให้มีการประกันเงินฝากควรมีการประกันเงินฝากโดยเอกชน
รัฐบาลไม่ควรเข้าไปยุ่ง รัฐมีหน้าที่เพียงแค่ว่าสถาบันที่มีการประกันเงินฝากดี
กว่าที่ไม่มีการประกัน

เวลาที่สถาบันการเงินทำผิดกฎหมายจะต้องเปิดเผยรายชื่อ เวลานั้น ธนาคาร
แห่งประเทศไทย ลงโทษสถาบันการเงิน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีประกาศในราช
กิจจานุเบกษา แต่ไม่บอกชื่อ เป็นการให้ท้ายให้ทำผิดต่อไป ถ้าเปิดเผยชื่อว่าการ
บริหารที่ ผิดกฎหมาย ประชาชนจะได้มี Social Sanction ทุกวันนี้เราไม่มีข้อมูลใน
เรื่องนี้ ดูกรณีของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ทำผิดกฎหมายซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไม่
เคยประกาศชื่อทั้งที่มีปัญหาดังแต่ปี 2534 แล้วก็ยึดเยื้อมาเรื่อย ส่วนหนึ่งถ้ามอง
ในแง่ร้าย ผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทย มีเงินอยู่ในธนาคารกรุงเทพ
พาณิชย์การอยู่

- นพ.สงวน : ในเรื่องของกองทุนฟื้นฟูฯ อ.รังสรรค์ คล้ายๆ บอกนัยยะ (hint) ว่าเฉพาะหน้าล้ม
เลิกไม่ได้ เมื่อล้มเลิกไม่ได้ในระยะยาวเหมือนกับบทความที่ อ.อัมมาร์ (สยามวา
ลา) เขียนว่ารัฐธรรมนูญกำลังเปิดโอกาสที่เราจะมีส่วนร่วมแต่ในช่วงที่เลิกไม่ได้
มันก่อให้เกิดผลกระทบกับส่วนอื่นเช่นในด้านสังคม ไม่ทราบ ว่า อ.ชัยวัฒน์ คิด
อย่างไร จะเกิดปัญหาสืบเนื่องกับประชาชนอย่างไรบ้าง ด้านอื่นๆ เป็นอย่างไรบ้าง
- ชัยวัฒน์ (ถิ) : ก่อนที่ผมจะส่งไปยังวิทยากรอีก 3 ท่าน ผมอยากจะขอตั้งข้อสังเกต สิ่ง
ที่ อ.รังสรรค์ นำเสนอไว้ น่าสนใจมากเพราะมันเป็นปรัชญาพื้นฐาน ผมไม่แน่ใจว่า

ตอนนี้คนไทยกำลังหน้ามืด อยากรู้ได้ง่ายๆ เร็วๆ หรือเปล่า ซึ่งมันคงจะไม่ได้ เราต้องจุดประกายการคิดเฉพาะหน้าให้เชื่อมกับการไปในอนาคต อีก 2 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี ผมฟัง อ.รังสรรค์แล้วได้แก่ว่า จากปรัชญาที่ว่าสถาบันการเงินล้มไม่ได้ ทำให้เกิดความไม่โปร่งใสในการให้ข้อมูล และทำให้ประชาชนไม่สนใจที่จะรับผิดชอบด้วย นอกจากนี้ก็ไม่สนใจในการที่จะตรวจสอบและทำผิดซ้ำซากกันอยู่เรื่อย ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นกันจริงๆ ดังนั้นถ้าเรามีการปรับปรัชญานี้เสียใหม่ ทำให้ระบบการเงินเป็นสิ่งที่ปรับตัวได้ ตามสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต้องปรับตัวหมด เรื่องเหล่านี้จะต้องมาเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย ทางด้านการเมือง จริยธรรม ความเป็นมนุษย์

ผมอยากจะฟังความเห็นของ อ.แก้วสรร ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมองให้แก่นักกฎหมาย พอจะมีแนวคิดทางออกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับวิกฤติเศรษฐกิจในแง่กฎหมาย

อ.แก้วสรร : กราบเรียนเพื่อนผู้ร่วมทุกข์ยากทุกคน เมื่อเช้าอ่านหนังสือพิมพ์มติชน สามเจ้าที่ ออกข่าว ถือตัวจ๋าน่า 20 ใบแล้ว อีกคนก็มอหน้่าลูกบอกว่า ไม่รู้จะเลี้ยงกันยังไง อ่านข่าวสดก็มีฝรั่งเยอรมันมาเล่นลิเกอีก มันอะไรกันวะ คุยกับพรรคพวกที่ทำในแวดวงธุรกิจก็บอกว่า อาการมันลามลงข้างล่างแล้ว ที่เห็นคนไปกินข้าว เทียวคลับ ไ้่มมนุษย์พวกนั้นปล่อยมันไปเถอะ แต่คนที่เลี้ยงลูก เลี้ยงเมีย เลี้ยงผัว ทำงานตา ดำๆ นี่เหน็ดเหนื่อยกันทั้งหมด พวกนี้ตอนนี้แย้

คนเข้าซูเปอร์มาร์เก็ต เข้าตลาด เข้าแม็คโคร ตัวเลขบอกเยอะขึ้น แต่การจับจ่ายกลับลดลง แสดงว่า saving การออมมันทุบกระเป๋มาแล้ว และจะหนักขึ้น เพื่อนรุ่นพี่ผมเป็นผู้รับเหมาที่กรุงเทพมหานคร เขาบอกว่าเครดิตมันหมดแล้ว จะไปซื้ออะไรต้องเอาเงินวาง ไม่มีเครดิตอีกแล้ว ขณะเดียวกันหันไปหารัฐ ผมทำเอาเขียนเกมส์อยู่ นี่มีอภิสิทธิ์มากนะครั้นว่าเอเขียนเกมส์จะต้องเสร็จ กว่าจะไปแคะเอาเงินจากเซฟกรรมบัญชีกลางได้ เลือดตาแทบกระเด็น รัฐก็ซื้อต ชีวิตครอบครัวก็ซื้อต

หันไปถามเรื่องส่งออก ที่พูดกันหนักหนาว่าเงินบาทลงมาเราจะส่งออกได้มากขึ้นก็ไม่จริง เพราะเราไม่สามารถทำความช่วยเหลือให้เป็นโอกาส มันไม่ได้เป็นโอกาส กลับกลายเป็นว่าเงินคุณถูก คุณต้องลดราคา เราไม่สามารถต่อรองอะไรเลย มันกลับกลายเป็นมาฆาของความสุขที่มาประชุมพร้อมกันเรื่อยๆ กลับเป็นอย่างนั้น กองทุนฟื้นฟูก็คือการเอาขยะใส่หม ในที่สุดก็ต้องไป เอาเครดิตทั้งประเทศไป ออกพันธบัตร เพื่อเอาเงินเข้ามาแล้วปลดกองทุนออกไป แล้วให้ประชาชนรับปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่าเอาเงินมาใช้ถูกหรือเปล่า แต่อยู่ที่เขาจะซื้อไหม พันธบัตรเรา

เราก็บอกว่ามีเครดิตในความช่วย ถ้าไม่มี 14 ตุลา ยังอยู่ได้เผด็จการ เราก็เป็นแบบอินโดนีเซียแล้วถามว่าข้างหน้าจะเป็นยังไง นายกฯ บอกว่าต้องส่งออก จะส่งออกอะไร? ท่านนายก หรือบรรดา BOI บอกผมหน่อยเถอะว่าส่งอะไร ตัวเลขข้อมูลอะไรครับที่คุณบอกว่า เรายังส่งเสริมการส่งออกได้ ถ้าตลาดโลกมันมี แล้วเงินทุนจะเข้ามาได้ยังไง และที่สำคัญคนงานเราจะยกระดับยังไง ผมรู้สึกว่ามันไม่มีแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์ ผมยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าถึงปลายอุโมงค์แล้วหรือยัง ผมลุ้นแต่เพียงว่าไม่อยากให้ความช่วยเหลือมาประชุม ณ เวลาเดียวกัน วันนี้เพิ่งอ่าน คุณโอกาสเพ็งเจริญ ในมติชน คุณบอกก็ให้รัฐบาลเขาทำไป ธรรมนูญนี้ให้ทำยังไงธรรมนูญนี้มาอีกแล้วคณะหนึ่ง "กอบบ้าน กู้เมือง" ทำอะไรบอกมานี้ แล้วคุณไม่คิดอะไรบ้างเลย หรือคุณโอกาสครับ คุณเห็นด้วยไหมที่เขาพูดจริงไหม เรื่องความไม่รับผิดชอบ ความไม่โปร่งใส มีอำนาจแล้วใช้ยังงี้ก็ได้ คุณเห็นด้วยไหมว่าเป็นปัญหาอยู่จริง เห็นด้วยไหมอะ ปัญหาที่ อ.รังสรรค์พูดเมื่อกี้ คือปัญหาความไม่รับผิดชอบ เอาเงินชาวบ้านไปหมุน มันไม่ใช่แบบค์ ไม่ Screen Project ไม่ดูความสมเหตุสมผล

มองไปที่พรรคการเมือง ใครจับปัญหานี้บ้างว่าระบบแบบค์ของเราไม่อยู่ในที่ในทาง ผู้ฝากไม่มีวิจารณ์ญาณ เพราะระบบไม่ทำให้เขาคิด ให้เขาระวัง อ.รังสรรค์ที่พูดเมื่อกี้ว่าการประกัน รัฐไม่ควรเข้าไปยุ่ง ถ้าพรรคการเมืองไม่ทำแล้วเราจะทำกันยังไง บอกให้รอม้าขาว ผมไม่เห็นมันมา มันมาหลายเที่ยวแล้ว เหยียบเราตายไปก็หลายหน เลิกพูดถึงโชค พูดถึงความช่วย เลิกอธิบายโรคม้าขาว เลิกอธิบายโรคความคิด ผมต้องการแค่นี้ ผมก็รอเศรษฐศาสตร์อยู่ว่าประเทศอื่นเวลาเขาเจออย่าง

นี้ แล้วเขายังไง เขาสร้างวิธีคิดใหม่ยังงี้ ต้องสร้างองค์กรอะไรบ้าง ผมต้องการ
ความคิดเห็นที่เปิดออกไป แล้วประชาคมกอบบ้านกุ่มเมืองจะต้องร่วมกันเดินต่อ คิด
ต่อ จะทำอย่างไรกับภาคเกษตร ทำอย่างไรกับการออมของประชาชน ผมเพียง
อยากจะบอกว่าไม่รู้จะไปไหน แต่อยู่ที่พวกเราอย่าด่วนตัดพ้อ “กอบบ้าน กุ่มเมือง”
เตือนภัยก็ดีแล้ว แต่ถ้าไม่ทำอะไรต่อ เขาจะรำคาญ

ชัยวัฒน์ (ถ) : อันนั้นมันอยู่ในใจของพวกเราอยู่แล้วว่าจะทำอะไรต่อ แต่ความรู้ก็ยังไม่พอ เราต้อง
สร้าง Scenerio ไปข้างหน้า ตอนนี้สังคมไทยต้องเรียนรู้หลายๆ อย่างไปพร้อมๆ กัน
ในท่ามกลางวิกฤติ เราต้องการมุมมองหลายมุมมอง และความคิดที่อยากจะร่วม
อ.เอกวิทย์จะนำเสนอเรื่องปัญหามนุษย์ เรื่องของจริยธรรม วัฒนธรรมอย่างไรที่
เกี่ยวกับการจะไปให้พ้นจากสภาพเช่นนี้

ดร.เอกวิทย์ : ถ้าผมคิดออก ผมก็ควรเป็นนายกรัฐมนตรีไปแล้ว เพราะผมคิดไม่ออก ผมจึงมาที่นี่
เพื่อฟังท่านทั้งหลายและอาจารย์ให้มาช่วยกันคิดต่างๆ เราถึงได้ชื่อว่า “กอบบ้าน กุ่ม
เมือง” ผมสนใจสิ่งที่อาจารย์ทั้ง 2 พุด โดยเฉพาะที่ อ.รังสรรค์พุดไป เป็นคำตอบอยู่
ในตัว เพราะขณะนี้เศรษฐกิจมหภาคของเรา รัฐบาลเที่ยวไปอุ้มหมด จนตัวเองแบน
ก็ยังไม่อุ้ม แล้วที่รัฐบาลอุ้ม นัยก็คือว่าภาษีอากรจากประชาชนทั่วประเทศ รัฐบาล
รีดไปอุ้มชูลสถาบันการเงินที่ล้มลุกคลุกคลาน ทางแก้อยู่ที่ อ.รังสรรค์พุด เส้นผมบัง
ภูเขาเลย กฎที่ว่าสถาบันการเงินล้มไม่ได้มัน ถ้าเปลี่ยนไปว่าล้มได้และต้องรับผิดชอบ
ของตัวเอง ประเมินออกมาเหมือนกับที่ Standard and Poor เขาประเมินออกมา
ให้รู้ว่าประสิทธิภาพของแต่ละแห่งขนาดไหน และประชาชนเป็นคนตัดสินใจเองว่า
จะฝากที่ไหน อย่างนี้ละถึงจะไปได้

มาตรงกับกฎที่พวกเราคุ้นเคยกันดีว่า กรรมของใครคนนั้นต้องรับผิดชอบ ถ้า
ทำกรรมดีก็ได้รับผลดี ทำกรรมไม่ดีเหมือนกับธนาคารบางแห่งที่เอาเงินเขาไป
เยอะเยอะไปหมด และมีการฉ้อฉล ก็ต้องรับกรรม แต่เหตุไฉนต้องโยนภาระรับกรรม
ทั้งหมดให้คนทุกคนในประเทศ ตอนนี้ผมเป็นปู่แล้ว หลานปู่ผมเพิ่งคลอดเมื่อเร็ว
ๆ นี้เอง ทันทีเขาก็ต้องรับภาระหนี้สินด้วย มันไม่ถูกไม่ยุติธรรม เพราะฉะนั้นสิ่งที่ส่ง
สมมาให้เรา ทรัพยากรแผ่นดินเราก็ผลาญไปเยอะ ตอนนี้เราทำให้หลานเราเป็นหนี้

และเอาของที่เป็นของลูกหลานมาใช้ แล้วใช้ถูกหรือเปล่านั้นก็ไม่ทราบ ดีไม่ดีเราเป็นหนี้มากๆ วิเคราะห์กันล่าสุดเราเป็นหนี้ทั้งในและนอกประเทศถึง 5 ล้านล้าน ทั้งในและนอกประเทศ แล้วเราจะไปประกันอะไร จะไปประกันใครได้ และที่เป็นหนี้ต้องเสียดอกเบี้ยอะไร แล้วที่กองทุนฟื้นฟู ให้ดอกเบี้ยสูง เงินก็ไหลจากทุกแบงค์ เอาไปเติมหลุมดำ ภาพมันชัดว่ามันไม่มีวันผุดวันเกิด

ประเด็นของผมอยู่ตรงนี้ ถ้าเราคิดวนเวียนเอาสูตรเศรษฐกิจมหภาคเป็นเกณฑ์ มันก็ได้แค่นี้ ถึงบทสรุปว่าเราต้องใช้กรรมที่เราไม่ได้ก่อไปเรื่อยๆ ที่ประชุมนี้ น่าจะต้องกล้าหาญคิดออกมาจากนอกกรอบเศรษฐกิจมหภาค คิดใหม่ทุกคนจะทำยังไง ในสถานการณ์ที่เหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง ถ้าเป็นชาวไร่ ชาวนาเขาทำยังไง และเป็นคนส่วนใหญ่ซะด้วย เขาคงจะไม่เข้าใจและไม่สนใจและไม่มีเงินจะมาฝากธนาคารสักเท่าไร ปลอมเขาได้ไหม แล้วให้เขามีระบบพึ่งพาตัวเองเป็นกลุ่มเป็นก้อน อย่างที่ชาวจังหวัดตราด จังหวัดสงขลาเข้ามีกองทุนในหมู่บ้าน ลูกเปิดเทอมไปกู้มาได้ เจ็บไข้ไม่สบายกู้มาได้ แล้วเขายึดถือคุณธรรมต่อกัน ดอกเบี้ยต่ำมาก ผลออกมาว่าชาวบ้านทรงงอแง ลูกขึ้นประกาศว่าพวกผมไม่เป็นไร IMF ทำอะไรผมไม่ได้ ธนาคารทำอะไรผมไม่ได้ เพราะในวงของเขา 2-3 พันคนนั้น เขามีกองทุนที่ขอพึ่งได้ อย่างนี้รัฐต้องส่งเสริมอย่าไปจับเขาว่าทำไมถูกกฎหมายสหกรณ์ไม่ถูกระเบียบราชการ ถ้าเขาช่วยตัวเองได้อย่างนี้ ก็ต้องให้เขาช่วยตัวเอง

ตัวอย่างล่าสุดบริษัทบางจาก ปลอมข่าวว่าจะให้ต่างชาติมาซื้อ หรือถือหุ้นส่วนใหม่ทีเดียว ถ้าเราเพียงแต่คิดว่าบางจากเป็นบริษัทมหาชน เราทุกคนมีสิทธิช่วยกันประคับประคองอย่าให้ทรัพย์สินของเราไปตกอยู่ในมือนายทุนใหญ่ต่างชาติ หรือนายทุนในนี้ การมีส่วนร่วมลงขันกัน ทำให้ทรัพย์สินสมบัตินี้ ที่ตีราคาให้มันถูกกว่าเพื่อน คุณภาพดีด้วยแล้วชาวบ้านมีสิทธิมีส่วนทำมาค้าขายตามสภาพของเขาด้วย ธุรกิจลักษณะอย่างนี้น่าจะคงอยู่กับเราต่อไป ถ้าเราเห็นตรงกันและร่วมลงขันกันมา 1,600 ล้าน ก็ไม่เหลือปากว่าแรง ยิ่งมีคนลงขันมากก็จะเป็นกรณีตัวอย่างว่าเราร่วมมือกันพึ่งพาตนเอง พิตักษรักษาสมบัติของเราเอง ไม่ให้ต่างชาติครอบครอง เราก็ไปได้วิธีหนึ่ง

นอกนั้นยังมีวิธีอีกมากมาย เรื่องเกษตรก็เหมือนกัน ผมคิดว่าเราต้องกล้าคิด ว่าอย่าปลูกเพื่อขายลูกเดียว อาจจะถอยหลังเข้าคลองอย่างที่ท่านพุทธทาสว่า เรา ปลูกกินเอง ที่เหลือจึงจะขาย อย่าปลูกอย่างเดียว ปลูกหลายๆ อย่าง เลี้ยงสัตว์ หลายอย่าง รายได้ก็จะมาเสมอ ถ้าชาวบ้านตั้งหลักได้แบบนี้ ชาวเมืองก็จะมีกิน ไปด้วย เราเปรียบเทียบกันอินโดนีเซียก็อย่าประมาท เราเริ่มใจ เรามีกินมีใช้ แต่ อาหารของเราก็แพงขึ้น ลำบากต้องเลือกซื้อ ซื้อแล้วไม่สบายใจหงุดหงิด เพราะแพง แต่ดีกว่ามีตั้งค์แต่ไม่มีของให้ซื้อ เราต้องพึ่งพี่น้อง ชาวไร่ ชาวนา

ความทุกข์ทำให้เราเกิดปัญญา ตอนนี้เราทุกข์สาหัสอยู่เหมือนกัน เรามารวม ตัวกันคิดหลายกรอบ หลายวิธี โดยไม่ยึดมั่นถือมั่น คิดไม่เหมือนกันแต่มีเอกภาพว่า ทำอย่างไร เราจะไม่ตกลงไปในหลุมดำ ต้องกล้าคิด ที่ประชุมไม่มีคำตอบสำเร็จรูป เราต้องช่วยกันคิดหลายๆ วิธี ผมมีข้อสังเกตว่าสมัยเผด็จการจอมพลประภาส จอมพลถนอม ประชาชนคนไทยอึดอัดมาก แล้วอยู่ 14 ตุลา 6 ตุลา ระเบิดขึ้นมา คนไทย generation นั้นมีความคิดแก่กล้า เข้มแข็ง เพราะอะไร เพราะมีทุกข์ร่วมกัน ตอนนี้ทุกข์ของเรามาใหม่ แต่ใหญ่กว่าเดิม ทุกข์ร่วมกันยิ่งใหญ เราต้องกัดฟัน สู้ หาทางออกด้วยสติปัญญา สำคัญที่สุดในความเห็นส่วนตัวผม ผมไม่เห็นด้วยที่ เราจะต้องไปเดินตามกระแสหลัก เดินตามกระแสธุรกิจ มหภาคที่โลกมีที่เบ้มคย กำหนดกลไกสร้างวิธีการ และเงื่อนไขให้เราต่างๆ นานา

ในความเป็นมนุษย์แผ่นดินนี้เป็นของเรา ทำไมไม่ทำตามสูตรของเราเอง เศรษฐกิจของชาวบ้านก็ไปเรียกเขาว่า เศรษฐกิจนอกระบบ ไปเรียกได้ยังไง เขาอยู่ กันมาหลายร้อยปี ไปเอาความคิดฝรั่งมาครอบตัวเราเอง แล้วเขือหลงไหล ทุกวัน นี้เราต้องกล้าคิดว่าถ้าแผ่นดินนี้เป็นของเราเอง เราต้องกล้าคิดสูตรของเราเอง แล้ว ให้สิทธิชาวบ้านกำหนดชีวิตของเขาเอง ที่แล้วมาเรา spoil ปลอ่ยให้อะไรก็พูดว่ารัฐ บาลชี้แนะเรา ตอนนี้เรารู้แล้วว่ารัฐบาลมีความสามารถแค่ไหน เราเจอมาหลาย รัฐบาลแล้ว ความทุกข์ทำให้เราคิดหนักว่าต้องทำอย่างไรดี อยากได้ประหยัด ช่วยกัน เองได้ในเครือญาติในหมู่บ้าน ในหน่วยงานราชการ เอกชน เราไม่ตกไปในหลุมดำ หรือปีนขึ้นมาได้ ต้องคิดอย่างต่อเนื่อง แล้วจะมีอันธก๊ง เกิดเป็นกระบวนการอัน

ยิ่งใหญ่ที่จะเดินไปข้างหน้า ถ้าเกิดเรานั่งทอดอปปลอยให้รัฐบาลแก้ไข อย่าดีกว่า
ครับ เสร็จแน่ๆ ครับ

นพ.สงวน : อาจารย์พยายามจะบอกว่าเราก็กู้ปัญหาได้อยู่แล้วในระดับหนึ่ง อ.รังสรรค์พูดถึง
เรื่องเงิน แล้ว อ.แก้วสรรมาล้าทับ ฟังดูห่อเหี่ยวเหมือนกัน ผมเห็น อ.เอกวิทย์เขียน
ว่าเวลาพูดเรื่องทุนจะมีเรื่องของเงิน แล้วช่วงหลังจะมีพูดถึงเรื่องทุนทางสังคม
ความเป็นประชาธิปไตย ไม่ทราบว่าเป็นทุนทางสังคมหรือเปล่า ที่ทำให้เราไม่ฉุน
ววยเหมือนอินโดนีเซียตอนนี้ หมู่บ้านที่อาจารย์พูดถึงเขาช่วยเหลือกัน ถ้าเขาไม่มี
ทุนทางสังคม ไม่มีความเอื้ออาทรกันในหมู่บ้าน ที่จะจัดตั้งชุมชนขึ้นมา ก็อาจจะ
เป็นปัญหาได้เหมือนหมู่บ้านภายนอก ผมอ่านงานของ อ.เอกวิทย์ และของใคร
หลายคน ก็รู้สึกคล้ายตามเหมือนกันว่า ถ้าเราคิดในด้านสินค้าแพงอย่างเดียวก็จะ
เป็นในแง่ลบ อย่างที่กอบบ้านภูเมืองท่า อยากให้คนมารวมกันหาคำตอบก็เหมือน
กัน คือระดมคนมาสร้างทุน ไม่ใช่ทุนในแง่เงินแต่เป็นทุนในแง่ความร่วมมือร่วมใจ
ประสานความคิดกัน ผมไม่แน่ใจเหมือนกันว่าถูกหรือเปล่า ขอเชิญ อ.ชัยวัฒน์ต่อ
ครับ

อ.ชัยวัฒน์ (สถา) : ผมขอตอบท่าน อ.เอกวิทย์ว่า เราไม่จำเป็นต้องตอบ ผมเริ่มต้นโดยไม่ตอบคุณ
หมอสงวน วันนี้ผมอยากจะเล่นบทนักเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์มีหลายแบบไซ้
ไหมครับ อ.รังสรรค์ มีทั้งแม็คโคร ไมโคร มหภาค จุลภาค ผมขอเสนอเศรษฐศาสตร์
แบบมิกโคร แบบกระจัดริดที่เล็กลงไปอีก ผมว่าท่านทั้งหลายที่อยู่ในที่นี้ เห็นภาพ
ของผลกระทบมากนัก้อยแคไหน ต้องจับมันให้อยู่ก่อนถึงจะวิเคราะห์ดู อยากเล่า
ข้อมูลให้ฟังเล็กน้อย

ท่านรู้หรือเปล่าว่ากระเป๋านักเรียนวันนี้ราคาเท่าไร มันเปลี่ยนจากราคา 165
บาท เป็น 190 บาท ผมไม่ได้หมายความว่าถึงนักเรียนในโรงเรียนชั้นดีที่เขาถือกันไป
แต่ผมหมายถึงชาวบ้านที่เขามีโอกาสซื้อกระเป๋า รองเท้าผ้าใบจาก 180 บาท เป็น
250 บาท นมกระป๋อง นมข้นหวาน เดิม 13 บาท ตอนนี้เป็น 17 บาท สำหรับยี่ห้อ
ธรรมดา ค่ายไปโรงเรียนของเด็กอีสานที่ไกลบ้านเดิม 4 บาท ตอนนี้เป็น 6 บาท
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ดูซิว่าเยอะแค่ไหน อาหารในโรงเรียนเดิม 5 บาท ตอนนี้เป็น

7 บาท เดิมเด็กในชนบทแถบอีสาน เขาได้เงินไปโรงเรียนวันละ 5 บาท เวลานั้นพ่อ - แม่ไม่มีสตางค์ ให้ 2 บาท ซื้ออาหารที่ผมเล่าให้ฟังไม่ได้ เด็กก็ซื้อลูกชิ้นกิน 2 ไม่ ไม้ละบาท เป็นลูกชิ้นแบบผสมสึด้วย โรงเรียนบางโรงเรียนแก้ปัญหาเด็กไม่มีอาหารกิน ด้วยการนำเอาถังคันน้ำไปตั้งนี่คือสภาพที่เกิดขึ้น เด็กไม่ได้กินอาหารกลางวัน กินน้ำแทน

ในแง่ของรัฐ โรงเรียนที่บุรีรัมย์มีเงินสำหรับอาหารกลางวันของเด็ก เดิมจาก 350 บาทต่อวัน ตอนนั้นเหลือ 180 บาท เขามีโครงการนมให้เด็ก แต่ก่อนเคยได้ 15,000 บาท ตอนนั้นเหลือ 9,200 บาท งบประมาณไม่มี เบี้ยยังชีพคนชรา ถ้าคุณอายุยืน เกิดแก่แล้วไม่มีใครดูแล รัฐก็ดูแล ได้เท่าไรครับ 200 บาทต่อเดือน

อ.แก้วสรรบอกว่า ประเทศนี้ไม่มีอะไรส่งออก ผมมีข้อสังเกตเศรษฐศาสตร์แบบมิกโคร เหมือนกัน มีสินค้าบางอย่างในชนบทที่ไม่ขึ้นราคา กระทั่งแดง เอ็ม 100 ท่มใจ บวดหาย นี่เป็นตัวเลขตอนปลาย ธ.ค. 2540 และของพวกนี้เราส่งออกได้ ผมอยากจะตั้งข้อสังเกต สังคมไทยที่มีปัญหาและกระทบกับคนที่เดือดร้อน เด็ก คนแก่ คนพวกนี้เป็นห่วงโซ่ที่เปราะบางในสังคมนี้ เขาจะถูกกระทบและจะหนักจากสภาพที่เกิดขึ้น ประเทศนี้มีปัญหา 2 เรื่อง คือ เรื่องความยุติธรรมและเรื่องความจริง ความยุติธรรมคือสิ่งที่ อ.รังสรรค์ได้พูดไปแล้ว ในระบบเศรษฐกิจของสถาบันการเงินเหล่านั้น ความเสียหายไปเลย เพราะรัฐเข้ามาค้าประกัน แต่คนที่เหลือและอนุชนรุ่นหลัง ต่อไปจะประสบกับความเสี่ยงในปัญหาต่างๆ มากมาย คนจำนวนมากมีหนี้สิน ภาคเกษตรก็มีหนี้ ถ้าจำไม่ผิด ธกส.สรุปหนี้สินของเกษตรกรไทย มี 2 แสนล้านบาท เป็นหนี้ 4 ล้านครอบครัว รัฐทำอะไรกับพวกเขา พื้นฟูสถาบันการเงิน กับฟื้นฟูผู้คน 3-4 ล้านคน อะไรเป็นเรื่องน่าสนใจ น่าคิด และช่วยเหลือบ้านเมืองในระยะยาวได้มากกว่ากัน ความยุติธรรมในเรื่องเหล่านี้อยู่ตรงไหน นี่เป็นประการหนึ่ง

ปัญหาประการที่ 2 ความจริงสังคมไทยอยู่อาศัยกับความลงमानาน นี่ก็ว่าสิ่งที่เห็นเท็จ เป็นความจริงไปหมดแล้ว ในภาพของการเจริญเติบโตทั้งหลายเป็นความดี ความงาม ราคาที่ดินสูงส่งเหล่านั้นเป็นความดีงาม เราอยู่กับมันแล้ววัน

หนึ่งกระจกมันแตก แล้วเราก็เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นมันเปราะ มันไม่จริงทั้งสิ้น ปรากฏการณ์นี้ไม่ได้โดดเด่นเฉพาะประเทศไทย ในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจทุนนิยมโลก เกิดขึ้นหลายแห่ง ปี ค.ศ.1600 เศษๆ มีปรากฏการณ์ในประเทศเนเธอร์แลนด์เรียกว่า ทิวลิปมาเนีย บ้าดอกทิวลิป ราคาของดอกทิวลิปที่เขาสวมจนได้เป็นสีดำ ดอกเดียวซื้อตึกแถวริมแม่น้ำในอัมสเตอร์ดัมส์ ได้หลังหนึ่ง

บางคนถึงกับบอกว่า การพังทลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฏจักรของทุนที่เกิดขึ้นเหมือนกัน ปัญหาในประเทศนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของปรัชญาที่เรียกว่าสถาบันการเงินล้มไม่ได้ แต่ผมคิดว่าเป็นเรื่องของปรัชญาในทางพัฒนาใหญ่ ถ้าการพัฒนาใหญ่เชื่อว่าจะต้องมีการเติบโตทางเศรษฐกิจก่อน เสร็จแล้วจึงค่อยๆ ให้ความร่ำรวยไหลลงสู่ผู้คนข้างล่าง เวลาแทนที่จะมีการไหลลงของความมั่งคั่งหรือเศรษฐกิจดี แต่เรากำลังมีการไหลลงของความทุกข์แผ่ไปทั่วในประเทศนี้ ผู้ใหญ่หลายคนออกมาและบอกว่ามันน่าเป็นห่วง สถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อเข้าอ่าน หนังสือพิมพ์บอกว่า เกษตรกรจำนวนหนึ่งจะเข้ามาในกรุง รวมตัวกัน อาจจะเรียกร้องแผนฟื้นฟูคนจน คนด้อยโอกาส สภาพแบบนั้นกำลังเกิดขึ้น ถามว่าสถานการณ์มันเลวร้ายหรือ ผมว่าไม่แน่ อาจจะมองในแง่ดีก็ได้ มันแสดงว่าประเทศนี้กำลังเผชิญหน้ากับตัวตนอย่างที่มีมันเป็นจริง แล้วเห็นว่ามีปัญหาเยอะ และคิดต่อไปว่าคำตอบไม่ได้วางอยู่ คำตอบมันอาจจะอยู่ในผู้คนธรรมดา การไตร่ตรองโดยละเอียดว่าเกิดอะไรขึ้น เห็นเหตุที่มาที่ได้ อาจเป็นความรู้สึกดีๆ เล็กๆ น้อยๆ ที่อยู่ท่ามกลางความทุกข์นี้

ชัยวัฒน์ (ถ) : ขอบคุณมากครับ อ.ชัยวัฒน์ ก่อนจะมาถึงรอบสองของวิทยากร มีเรื่อง พ.ร.ก. 4 ฉบับ ที่ยังไม่ได้ให้ อ.รังสรรค์คุยให้ฟัง แต่ก่อนจะถึงรอบ 2 เราเปิดโอกาสให้ผู้ฟังร่วมออกความเห็น หรือตั้งคำถามได้

(แสดงความคิดเห็น)

สมร บัณฑิตอารียา : ราษฎรอาวุโสตลอดกาล เป็นสันติเสรีชนแห่งประเทศไทย เป็นเลขาธิการแห่งสมัชชาพิทักษ์ความชอบธรรม และเป็นเลขาธิการชั่วคราวของสมัชชาคนหมดทางหากิน เรามีการพูดถึงกันถึง Good Education โดยไม่มี Good Government เรา

พูดถึง Good Governance โดยยังไม่มี Good Governer ถ้าเรามี Good Governer เราจะมี Good Governance ถ้าเรามี Good Governance เราจะมี Good Education และถ้ามี Good Education ก็จะมี Good Nation ผมขอเสนอ Good Governer ต้องมีคุณสมบัติ 5 ข้อ ดังนี้

- 1) ผู้ปกครองที่มีคุณธรรมอย่างแท้จริง ต้องมีความละเอียดใจตัวเอง
- 2) ผู้ปกครองที่มีคุณธรรม ต้องไม่มัวเมาในอำนาจ
- 3) ผู้ปกครองที่มีคุณธรรม ต้องไม่ให้คนของตัวทำธุรกิจแข่งกับประชาชน และไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ
- 4) ผู้ปกครองที่มีคุณธรรม ต้องยอมรับคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนว่าเท่าเทียมกับเขา
- 5) ผู้ปกครองที่มีคุณธรรม จะต้องปกครองแผ่นดินตามกำหนดระยะเวลาอันควร ไม่เกิน 2 วาระ วาระละไม่เกิน 4 ปี

ชัยวัฒน์ ศลวิชัย : เมื่อเราต้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ แนวความคิดในการพัฒนาเกิดความล้มเหลว แต่ไม่มีการยอมรับ ต้องทำให้เกิดความเข้าใจทั่วประเทศ แนวทางใหม่จะเกิดขึ้นได้ ตอนนี้มีคำถามว่าคนบางคนไม่ดี มันไม่เห็นว่าเป็นความผิดพลาดทั้งระบบ ชี้ให้เห็นชัด จะได้เสนอแนวทางใหม่ขึ้นมา

วรรณา เลิศหนองศักดิ์ : จากองค์กรพัฒนาเอกชน ทำงานเรื่องเด็ก ระบบการศึกษา ปัจจุบันก็ยังอยู่กรอบความคิดแบบเก่า คือคิดตามครู เด็กคิดแปลกก็จะถูกมองว่ามีปัญหา เราต้องปรับตัวรากฐานของการศึกษา อยากฝากให้คิดระบบการศึกษาให้ดีขึ้น

รสนา โตสิตระกูล : จากมูลนิธิสุภาพไทย อยากถาม อ.รังสรรค์ว่าทำอย่างไรจะหยุดหลุมดำได้ ถ้ายังอยู่ทุกอย่าง ก็จะถูกดูดกลืนไป วงเวียนไม่สิ้นสุด ในขณะนี้ อ.รังสรรค์มีข้อเสนอไหมคะ ว่าจะหยุดได้อย่างไร

อ.รังสรรค์ : ถ้าหากจะยุบกองทุนฟื้นฟูและหยุดกิจกรรมทั้งหมด รวมทั้งการให้สินเชื่อ เพื่อไปแก้ปัญหาสภาพคล่องของสถาบันการเงิน ผมคิดว่าสถาบันการเงินเกือบจะหายไประดับ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ อาจจะไม่เหลือเลย ธนาคารพาณิชย์เหลืออยู่ไม่กี่

แห่ง ดังนั้นคิดว่าทำไม่ได้ในตอนนี ที่จริงผมไม่เห็นด้วยกับหลักพื้นฐาน ปัญหาจะไม่เลวร้าย ถ้าผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทยจัดการกับสถาบันการเงินที่มีปัญหาอย่างฉับพลันและเฉียบขาด มีงานวิจัยจำนวนมากใน 5 ปีที่ผ่านมา โดย IMF World Bank สถาบันวิชาการต่างๆ หลังจาก IMF และ World Bank ผลักดันให้ภาคีสมาชิกดำเนินนโยบายเสรีนิยมทางการเงิน พบว่ามีประเทศโลกที่ 3 เผชิญกับวิกฤตการเงิน จึงต้องศึกษาลักษณะร่วมของประเทศเหล่านี้ ผลสรุปในแนวทางเดียวกัน เช่น ส่วนใหญ่มักเป็นประเทศที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบตายตัว

สถาบันการเงินเวลามีปัญหาเมื่อไร จะใช้วิธีการแก้ปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาสภาพคล่อง ประชาชนต้องตระหนัก ถ้าให้ดอกเบี้ยสูงจะต้องมีพฤติกรรมระมัดระวัง ถ้าเลิกกองทุนฟื้นฟู ตอนนี้ ภาคเศรษฐกิจทั้งภาคมันล้มสลายแน่นอน ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจต้องเลวร้ายไปกว่านี้แน่ ไม่มีทางออก

วรัญชัย โชคชนะ : เรียนถามดังนี้ การกู้ IMF มีความจำเป็นหรือไม่ เพียงไร กู้แล้วเดือดร้อน ผลดีอยู่ตรงไหน ประการถัดไป สมควรจะลงโทษอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดแล้วไปแสวงสุขอยู่อเมริกา คำถามถัดมางบประมาณราชการแผ่นดินแบ่งสรรให้ผู้ยากจนอย่างไร เป็นธรรมหรือไม่ คำถามสุดท้าย ทางออกให้ผ่านพ้นหลุมดำ ออกแบบไหนหรือพูดลอยๆ กฎหมายลูกผ่านสิ้นเดือนแล้ว ประชาชนมีทางเลือกไหม อีสานแห้งแล้งมากต้องมาทำงานกรุงเทพ ทำทุกอย่าง เดียวนี้ ธกส. คือ ธรณีกันแสงดีๆ นี่เอง

นพ.สงวน : ขออนุญาตถาม อ.รังสรรค์ เรื่องไปขอกู้เงิน IMF มันจำเป็นจริงหรือเปล่า แล้วทำไมมาเลเซียไม่ทำ ทำไปแล้วถ้ามันเดือดร้อนและทำไมยังกู้อยู่

อ.รังสรรค์ : ถ้าจำเหตุการณ์ได้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็พยายามเลี่ยง ไม่กู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นเหตุการณ์ก่อนเดือน ส.ค. 2540 เพราะรู้ว่าถ้ากู้เงินจาก IMF แล้วต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินสำรองระหว่างประเทศ สแตนลีย์ เชอร์ ให้สัมภาษณ์ผ่านวอชิงตัน โพสต์ เขาเป็นรอง ผอ. IMF เขาถามว่ารัฐบาลไทยทำไมไม่มากู้เงินจาก IMF ทั้งๆ ที่สถานการณ์มันวิกฤตจนถึงที่สุดแล้ว

ในตอนต้นมีความพยายามจะกู้เงินจากรัฐบาลญี่ปุ่น คุณทอง พิทยะ รมว. กระทรวงการคลัง เดินทางไปญี่ปุ่นแต่ท้ายที่สุดแล้ว เมื่อญี่ปุ่นไม่ยอมเล่นบทบาทในการแก้ไขวิกฤตการณ์ในเอเชีย รัฐบาลไทยอยู่ในภาวะจนตรอก ต้องกู้เงินจาก IMF ที่ต้องกู้ก็เพราะว่าเงินสำรองระหว่างประเทศ ถ้าหัก Commitment ที่ใช้ไป ในการทำสงครามปกป้องอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท มันเหลือไม่พอหนุนหลังเงินบาทที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เพราะตาม พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 เงินบาทที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ จะต้องมีส่วนที่หนุนหลัง ในบรรดาสินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังเงินบาท 60% ต้องเป็นเงินตราต่างประเทศ

ตอนที่รัฐบาลไทยตัดสินใจกู้เงินจาก IMF เงินสำรองระหว่างประเทศ มีไม่พอหนุนหลังเงินบาทที่หมุนเวียน ข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนในรายงานของ ศปร.ก็พูดถึงเรื่องนี้ โดยอ้างอิงบันทึก ผอ.ฝ่ายการธนาคาร เข้าใจว่าลงวันที่ 12 พ.ค. 2540 ความจนตรอกเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องกู้เงินจาก IMF เพื่อมาเสริมฐานะของเงินสำรองระหว่างประเทศ การกู้เงินเมื่อจนตรอก อำนาจต่อรองก็ไม่มี ในหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับแรก ในการกำหนด IMF Conditionality การกำหนด Policy Conditionality ถ้าฝ่ายไทยมีอำนาจต่อรอง เงื่อนไขมันก็จะไม่รัดรั้งอย่างที่ปรากฏ ฝ่าย IMF มีอำนาจต่อรองเหนือกว่า ประการสำคัญก็คือ ผู้แทนฝ่ายไทยไม่เคยให้ความสำคัญในการเจรจาเงื่อนไข Policy Conditionality ในส่วนที่เกี่ยวกับเงื่อนไขทางสังคม เพราะเหตุว่าเงินกู้จาก IMF ที่เน้นการรัดเข็มขัดทางการคลัง เน้นในเรื่องการลด Educate Demand

ประเทศที่กู้เงินจาก IMF มักจะรัดเข็มขัดในโครงการรายจ่ายซึ่งเคยเป็นประโยชน์กับกลุ่มประชาชนที่ยากจน มีงานวิจัยที่ Institute of Development Studies ที่มหาวิทยาลัยซัสเซก งานวิจัยชื่อว่า Adjustment without Human Face พบว่าเงินกู้จาก IMF เงื่อนไขทางนโยบายที่กำหนด ทำให้อัตราการตายของทารกในประเทศที่ยากจนในแอฟริกาเพิ่มขึ้น ผู้แทนฝ่ายไทยที่ขณะนั้นคนหนึ่งคือ คุณนิพัทธ์ พุกณสุต ผมไม่ได้พูดถึงคุณนิพัทธ์โดยตรง แต่พูดถึงผู้แทนฝ่ายไทยโดยองค์รวมไม่ได้สนใจเจรจา Policy Conditionality ในรายละเอียด คือพูดแต่กว้างๆ

ว่าจะไม่ตัดทอนงบประมาณ รายจ่ายที่จะไปกระทบกับคนจน แต่ไม่ลงไปในเรื่องรายละเอียด รายการที่ถูกตัดทอนคือรายการที่กลุ่มที่ได้รับประโยชน์เป็นกลุ่มที่มีอำนาจในการต่อรองทางการเมืองต่ำ

นพ.สงวน : มีคำถามว่าถ้าอย่างนั้นเป็นหนี้ตั้งเยอะ และหนี้ส่วนใหญ่เป็นของเอกชน มีคนเสนอให้พักชำระหนี้จะเกิดผลกระทบสืบเนื่องอย่างไร

อ.รังสรรค์ : ถ้าจะชักดาบก็คือชักดาบก่อนที่จะไปลงนามกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตอนนั้นเป็นโอกาสชักดาบที่ดีที่สุด แต่การกู้เงินจาก IMF รัฐบาลไทยได้จ่ายเงินดาวน์ เช่น สัปดาห์ 58 พันแนช ส่วนหนึ่งของเงินดาวน์คือ รัฐบาลค้าประกันเงินกู้ที่สถาบันการเงินไทยกู้จากสถาบันการเงินต่างประเทศ แล้วรัฐบาลได้มาค้าประกันเงินฝากของประชาชน ถ้าจะมาชักดาบในตอนนั้นผมว่าความน่าเชื่อถือของรัฐบาลไทยก็จะเป็นเสีย โอกาสของการชักดาบได้ผ่านพ้นไปแล้วถ้าคิดจะชักดาบต้องชักดาบตั้งแต่ต้น

นพ.สงวน : มีอีก 2 คำถามอยากจะรบกวนถาม อ.เอกวิทย์ งบประมาณแผ่นดินที่กำลังจัดอยู่ อ.รังสรรค์ชี้ชัดว่าตอนเจรจากับ IMF ก็ไม่ได้ลงไปในเรื่องรายละเอียด พูดแต่กว้างๆ ว่าจะไม่ให้กระทบกับต่อคนจน แต่ลักษณะที่ออกมาในปัจจุบัน จะกระทบหรือเปล่า ขณะเดียวกันทางออกของหลุมดำจะมีอะไรบ้าง

อ.เอกวิทย์ : เรื่องงบประมาณเท่าที่ผมจำไม่ได้ มีเงื่อนไขว่า ประโยชน์ของประชาชนโดยกว้าง คือเรื่องการศึกษา การสาธารณสุขอย่าตัด ก็คงไว้ ปรากฏว่ารายจ่ายจริงๆ สูงมาก และรายได้ของรัฐที่มาจัดงบประมาณรายปีเงินมันเข้าน้อยกว่าเป้าเยอะ ยังไงมันก็จนอยู่ดี รู้ว่าลดไม่ได้แต่มันไม่มีเงิน กระทรวงการคลังทราบดีว่ารายได้แผ่นดินปี 41-42 ไม่ค่อยมีอะไร หวังจะได้จากการส่งออก ก็ไม่ได้ตามเป้าที่ต้องการ ล่าสุดมีโครงการเงินผัน 2 เาอย่างรัฐบาลกิจสังคม สมัย อ.คึกฤทธิ์ จะคืนหรือเปล่าทำนองทั้งหลายก็ต้องใช้วิจารณ์ญาณช่วยวิพากษ์วิจารณ์ ทำประชาพิจารณ์ให้หนักก็จะเกิดความระมัดระวังขึ้นเพราะเงินผันช่วงโน้นมีทั้งดีและไม่ดี เราก็รู้ ก็นอยู่ ต้องดูจุด

อ่อนที่เคยประสบมาแล้ว สร้างเงื่อนไขอย่างไรให้ประชาชนได้ประโยชน์เต็มที่
ประชาชนต้องเป็นหูเป็นตาช่วยกันตรวจสอบ

ชัยวัฒน์ (ถิ) : ถาม อ.แก้วสรร ว่าเอาผิดหรือไม่เอาผิดกับเจ้าของสถาบันการเงินที่ทำให้เกิด
ปัญหา และจะเอาผิดอย่างไร

อ.แก้วสรร : ผมคงขอตัวยังไม่ตอบ เพราะต้องเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา การฉ้อฉลเงินมีลักษณะ
แต่ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ไม่อยากไปล่าเหยื่อ ใครคือพอมดต้องเผาให้ตายจริงๆ
เป็นกรรมของการละทิ้งระบบ ราชเงินทุนก็มีที่ เอร่ววันทรัพย์สินก็มีที่ ก็ไม่เห็นจะทำ
อะไรกัน ฟองสบู่ก็เห็นกันอยู่ชัดๆ ผมพูดจาก common sense โดยหลักกฎหมาย
เลยก็ได้ว่าคือลูกหนี้ชั้นต้น คือคนที่กู้จากไฟแนนซ์ พวกนี้ต้องช่วยก่อน ก็แปลกที่ลูก
หนี้ชั้นต้นเราชวนไว้ก่อน เอาคนส่วนใหญ่ที่ไม่รู้เรื่องอะไรโดดเข้าไปค้าประกัน เรา
เล่นผู้ค้าประกันก่อน ลูกหนี้ชั้นต้นไม่โดนเลย ตอนนั้นก็ยังไม่มีการบวนการอะไรเลย
หนี้ที่เป็นสินทรัพย์ พอรัฐเข้ามาอุ้ม เขาก็ไม่ยอมขาย ตามหลักต้องโดนบังคับให้
ขาย ใครจะมาซื้อเขาก็บอกราคาอย่างไม่อยากขาย เราได้ให้เขารับผิดชอบแล้ว
หรือยัง ถ้ารับแล้วภาระที่จะตกแก่กองทุนจะลดลงไหม ปัญหานี้ไม่พ้นที่
อ.ชัยวัฒน์ว่า ความยุติธรรมต้องมาก่อน ทุกคนต้องได้รับผลอย่างที่ตัวเองทำ นี้
ราษฎรยังไม่ทำอะไรแต่โดนก่อนเพื่อน มันผิดแล้ว

ผมไม่เถียงว่าระบบการเงินเป็นสิ่งที่เราต้องอยู่กับมัน ล้มไปไม่ได้ แต่การ
ลำดับก่อน-หลัง มันไม่เข้าตาไปหมดเลย ท่านทั้งหลายที่หยิบเรื่องเหล่านี้เป็น
ปัญหาชาติท่านต้องระวังด้วย หนี้ไม่พ้นต้องตั้งคำถามว่าชาติคืออะไร (1) ผมเห็น
ด้วยกับ อ.ชัยวัฒน์ที่บอกว่า ชาติต้องหมายถึงต้องไม่มีใครตกเป็นหมู หมา กา ไก่
อยู่บนถนน (2) ที่ดินเอาไว้ทำไม เอาไว้อยู่อาศัยแค่นั้น เอาไว้ประกอบการอะไร
ความเห็นผมต้องยึดที่เกษตรไว้ก่อน อย่าให้ความผิดพลาดทั้งหลายที่เกิดขึ้นไปยึด
ที่เกษตร เราหนีไม่พ้นต้องวาดภาพว่าชาติคืออะไร และเราจะอยู่ในอนาคตกันอย่างไร
เราถึงจะตอบปัญหานี้ได้

นพ.สงวน : ยังเหมือนกับยังไม่มีคำตอบ อาจจะมีคำตอบนิดๆ หน่อยๆ แต่ผมคิดว่าสิ่งที่เป็นการตอบชัดเจนที่พูดออกมา ที่จริงแล้วยังอยากจะเรียกร้องให้ทุกคนร่วมกันในการแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ ที่นี้ อ.ชัยวัฒน์จะช่วยบอกได้ไหมทางออกจากหลุมดำจะเป็นอย่างไร

อ.ชัยวัฒน์ (สถา) : เดียวก่อนจะครับมีผู้ยกมือถามครับ ผมว่าน่าจะให้ถามก่อนนะครับ

(แสดงความคิดเห็น)

วีระ สมความคิด : จากกลุ่มพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชน ปัญหาที่ผมอยากจะแยกเบื้องต้นว่า ปัญหาที่แท้จริงมันเป็นเรื่องของระบบ เพราะว่าเรามีผู้นำ มีรัฐบาลที่ไม่ตอบสนองอย่างแท้จริงกับปัญหาสังคมไทยมาโดยตลอด ผู้บริหารของเราเขาเข้ามามีอำนาจโดยการเกื้อกูลของนายทุน ดังนั้นปัญหาต่างๆ นายทุนเป็นคนมีส่วนร่วมสร้างร่วมทำให้ โดยมีนักการเมืองร่วมมือกัน ปัญหาเหล่านี้ต้องแก้กันในระยะยาว ต้องอาศัยกระบวนการของรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งพยายามหาวิธีไม่ให้คนเหล่านี้มีอำนาจเข้ามาร่างกฎหมายเกื้อกูลเขา

กองทุนฟื้นฟูก็เป็นมาตรการหนึ่งที่นายทุน สถาบันการเงินต่างๆ เขาได้ออกกฎหมายมาโดยผ่านระบบการเมือง ปัญหาเร่งด่วนตอนนี้คือที่ท่าน อ.รังสรรค์บอกว่า เราชักดาบไม่ทัน โดยประเทศจะต้องเสียศักดิ์ศรีนี้ ผมคิดว่าถ้าเราต้องเลือกเอาระหว่างศักดิ์ศรี กับความหายนะที่มากขึ้น น่าคิดนะครับ ผมว่าการชักดาบยังไม่สาย เราควรหยุดพักการชำระหนี้ชั่วคราวได้ ถ้าเราไม่ต้องการปล่อยให้คนในประเทศเราอดตาย เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ความล้มสลายของธุรกิจที่เกิดขึ้นทุกวัน การยกเลิกกองทุนฟื้นฟู ที่ว่าเลิกไม่ได้เพราะจะทำให้เกิดปัญหาระบบการเงินทั้งหมด ผมว่าเราก็น่าจะเอาตัวคนที่ทำมาลงโทษ คนที่ต้องรับผิดชอบ ยึดทรัพย์สินเขา เอาสถาบันการเงินของเขามาใช้หนี้ ถ้าไม่พอก็ควรออกกฎหมายเก็บภาษีมรดก ภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า คนที่ช่วยผลักดันคือประชาชนทุกคน คน 50,000 คนเข้าชื่อกัน ตามรัฐธรรมนูญ ขอให้รัฐสภาออกกฎหมายต่างๆ นี้ออกมา ในอนาคตก็แก้ระบบโครงสร้าง อย่างหวังเศรษฐกิจที่ฟูเฟื่องอีก เราควรจะช่วยกันคิดช่วยกันหาเศรษฐกิจที่พอเพียงกับสังคมไทย

ชาญวิทย์ จริยานุกุล : ข้อเสนอสิ่งที่เราทำมาโดยตลอดคือกระบวนการของสภาสร้างรัฐธรรมนูญ ให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เข้ามาดำเนินการ มีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการจัดการตนเองเป็นส่วนสำคัญของรากฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศชาติปัจจุบันนี้

การจัดดำเนินการให้พ้นจากหลุมดำของกองทุนฟื้นฟู เพื่อจะระดมเงินตามภาวะเศรษฐกิจกระแสหลัก ถ้าไม่มีการปฏิรูปทางการเมือง โดยเสนอรัฐบาลซึ่งมาจากขบวนการตามรัฐธรรมนูญแล้วนั้น ไม่สามารถนำพาประเทศไทยไปดังประสงค์ได้ ด้วยเหตุผลดังนี้ เมื่อผู้นำยังอยู่ในกรอบความคิดเดิมไม่สามารถนำพาไปได้ จึงต้องอาศัยกรอบความคิดของประชาชนที่เข้าใจกระบวนการตามรัฐธรรมนูญและสามารถจุดความสว่างทางภูมิปัญญาของประเทศแต่ละคนให้เข้าสู่กรอบความคิดใหม่

สยาม : จากเครือข่ายเสรีภาพทางการศึกษา ผมเสนอทางออกให้กับสังคมไทย ทำไมเราไม่นึกถึงสังคมเล็กๆ เราไม่ควรนึกแต่กรอบเดิมที่มีอยู่ เหมือนกับเล่นอยู่ในโรงละครเล็กๆ ที่มันจะพังแล้ว เรายังเล่นกันอยู่ นอกโรงละครมีทุ่งนาสีเขียว ทุ่งฟ้าสว่าง แต่เราออกไปข้างนอกต้องเหงื่อออก ต้องเหน็ดเหนื่อย ต้องลงมือ ผมเสนอทางออกว่าต้องลงมือ ต้องลงไปทำ กลับไปปลูกต้นไม้ให้คุณกินเองบ้าง ปลูกผัก ถ้าเราทำไม่ได้ มีญาติพี่น้องที่อยู่รอบตัวบอกเขาหรือเป็นตัวอย่างให้เขา ผมเขียนเป็นข้อไว้จะครับว่า ข้อที่ 1 สังคมไทยควรปรับตัวกลับไปสู่วิถีทางเดิม ข้อที่ 2 กลับไปแสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน ข้อที่ 3 กลับไปลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการลงไปประสานความคิดกับชุมชน คนที่อยู่ไกลออกไป เปลี่ยนวิธีคิดในการดำเนินชีวิตแบบผู้บริโภค หันกลับไปมองในสิ่งที่บรรพบุรุษของเราเคยทำในอดีต ขอให้ช่วยกันคิดแบบนี้

ชัยวัฒน์ สลวิชัย : การแก้ปัญหาเรื่องกองทุนฟื้นฟูมันต้องแก้ปัจจัยที่เหตุมัน กองทุนฟื้นฟูเป็นเงินของประชาชนใช่ไหมครับ เามาจากประชาชนมาแก้ปัญหา เามาให้เบงคึก เามาประกันเงินฝากของประชาชน เราควรจะแก้จากตรงนี้ และมีระยะเวลา ทางภาคประชาชนก็ต้องยอมรับความเสี่ยงเอง พวกบริษัทเอกชน ไฟแนนซ์ต่างๆ ที่ไม่

ยอมเสียดอกเบี้ย ให้เวลาคุณระยะเวลาหนึ่ง ถ้ายังไม่ขายต้องคิดดอกเบี้ย เพิ่มมา ส่วนพวกธนาคารต่างๆ ที่จ่ายให้กองทุนฟื้นฟู ก็อาจจะเพิ่มไปว่า พวกคุณได้ประโยชน์จากกองทุนฟื้นฟู ซึ่งเป็นเงินของประชาชนคุณต้องเสียเพิ่มมากขึ้น ต้องแก้จากคนที่ได้ประโยชน์จากกองทุนฟื้นฟู ไม่ใช่การขายรัฐวิสาหกิจ กู้เงินเพิ่ม สร้างหนี้ให้กับประชาชนเพื่อมาแก้ไขปัญหา

ประชุม สิริธรรมวัตร : เป็นนักธุรกิจเล็กๆ เนื่องจากไม่มีตัวแทนธุรกิจก็เลยถือโอกาสนี้มาแสดงความคิดเห็น ยุคนี้เป็นยุคแสวงหา ต่างจากยุคก่อนที่แสวงหาเสรีภาพ ให้พ้นจากเผด็จการ ยุคนี้เราแสวงหาวิธีที่พ้นจากหนี้สิน เนื่องจากเราใช้ระบบเศรษฐกิจที่สร้างหนี้เพื่อมาอยู่ดีกินดี เป็นเวลา 30 กว่าปี ตั้งแต่แผนฯ 1 ก็มีการกู้หนี้ยืมสินมาใช้ในลักษณะที่ขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง แต่เราอยู่รอดได้ด้วยดุลการชำระเงิน เรียก ว่าสภาพคล่องใช้ได้ แต่ค้าขายขาดทุน อยู่ในสภาพนั้นมาหลายสิบปี จึงมีหนี้สะสมมา แต่เราก็อยู่ดีกินดีมา ถึงเวลาที่เรารู้สึกว่าหนี้ยืมสินมันมีวันสุดท้ายที่ขาดทุนมาเรื่อยๆ มาเป็นสิบปี ก็ต้องมีวันสุดท้ายอย่างที่เราเรียกกันว่าฟองสบู่ มีบางประเทศเขาก็ทำอย่างนี้เหมือนกัน เจริญรุ่งเรืองสร้างตึก สร้างอะไรต่ออะไรเยอะแยะ แต่เขาไม่ล้ม เพราะมีเศรษฐกิจอีกแบบหนึ่งคือไม่ยืมเขามาอยู่ดีกินดี ไม่กู้เขามาอยู่ดีกินดี เขาค้าขายทำกำไรตั้งแต่ขั้นดุลการค้า ตัวอย่างได้หวั่น สิงคโปร์ ฮองกง ส่วนประเทศเราใช้เศรษฐกิจแบบยืมเขามาเรื่อยๆ จนตรอก แล้วเราก็กู้ตักหลักยังยืมเขามาอีก ยืมเขามาอยู่ ยืมมากิน ยืมมาใช้จนท่านล้มแล้ว ยังยืมเขไปอีก แล้วท่านจะยืนขึ้นได้ไหม ลูกหลานท่านจะอยู่ได้ไหม

การล้มทางเศรษฐกิจแบบนี้ก็เคยล้มมาแล้วในประวัติศาสตร์โลกหลายครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 หลายประเทศตั้งหลักไม่ทัน หาเงินไม่ทัน การผลิตเปลี่ยนแปลงไม่ทัน กลายเป็นว่าล้มกันไปหมดไม่มีใครมีเงินมาซื้อของ ไม่มีเงินเดือนมาใช้จ่าย สภาพเหมือนกันตอนนี้ จะต่างกันตรงที่ไม่มีหนี้ ที่เยอรมันเงินเฟ้อเกินงาน กาแฟขึ้นเป็นรายชั่วโมง ขนาดส่งกาแฟแก้วแรก 2 หมื่นมาร์ค แก้วต่อไป สองหมื่นห้าพันมาร์ค แต่ก็มีคนแก้ได้ ยุคนั้นยังไม่มี IMF อเมริกายังไม่มีสูตร IMF อเมริกา

กำลังแก้ปัญหาของตัวเองด้วยอีกวิธีหนึ่ง เขาหาวิธีแก้โดยส่งเสริมการจ้างงาน แล้วเขาก็ไม่ใช่

ขอพูดเรื่องเยอรมัน โดย ดร.ซัค เราไม่สอนเศรษฐศาสตร์ของ ดร.ซัค สมัยนี้หาอ่านไม่มีแล้ว สมัยผมเรียนอยู่มีบ้าง จำได้คลับคล้ายคลับคลาว่าเขาแก้ปัญหาโดยการเลิกผูกพันกับระบบภายนอก นั่นสินเลิกรหรือเปล่าไม่แน่ใจ แต่ว่าเขาสร้างเงินสองระบบที่เข้ามาในหลาย ๆ ประเทศช่วงหลัง เช่น พม่า จีน หรือได้วันที่ดูแลการค้าได้เปรียบมากมายเมื่อหลายสิบปีก่อนก็ใช่ ข้อเสนอก็คือ ถ้าเราใช้ระบบเศรษฐกิจที่ถูกต้อง ถ้าเราหาเศรษฐกิจทางเลือกไม่เจอ แล้วยังใช้เศรษฐกิจสร้างหนี้เพื่อการอยู่ดีกินดีอย่างเดิม เราก็ไม่พ้นหลุมดำ ถ้าจะให้พ้นเราต้องแสวงหาเศรษฐกิจทางเลือกที่ถูกต้อง เรามีทางเลือกเยอะแยะ ดร.ซัคนี่ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง และอีกหลายๆ ทางเลือกในหลายๆ สังคมในโลกใช้อยู่ เยอรมันเขาแก้ได้ภายใน 10 ปี เขาเป็นมหาอำนาจ ความเป็นมหาอำนาจนี้แหละ ฮิตเลอร์จึงโตขึ้นมา ไล่เขาออกแล้วทำสงครามจนแพ้ อเมริกาก็เลยกลัวเยอรมันจะฟื้นอีก ก็เลยตั้ง IMF ขึ้นมา คราวนี้ก็ต้องให้ภูหนี้ยืมสินกันเลย จะไม่มี ดร.ซัคเกิดขึ้นอีก แล้วเรากำลังเดินตามแนวอเมริกาซึ่งจะได้เกิดหรือเปล่านั้นก็ไม่ทราบ

อมร ฤาพร้อมชัย : จากสถาบันอนาคตศึกษา อยากจะถามวิทยากรว่า โครงการลงทุนเพื่อสังคมจำนวน 2 หมื่นกว่าล้าน ที่เรากำลังจาก ADB (ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย) และหลายหน่วยงาน อาจารย์คิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาฐานของสังคมไทยได้หรือเปล่า เราควรจะคิดมากกว่านั้นหรือเปล่า อาจจะแก้ปัญหาได้ 28-40 เดือนแล้วหลังจากนั้น อยากให้รัฐบาลมีวิสัยทัศน์มากกว่านี้ คำถามที่ 2 คือ อยากถามว่าปัจจุบัน หลายคนมีแนวคิดแก้ปัญหาด้วยเศรษฐกิจพื้นฐาน จริงๆ แล้วแก้ปัญหาจริงๆ ได้จริงหรือเปล่า ปัญหาของประเทศมีมากกว่านั้น

นพ.สงวน : ผมขออนุญาตสรุปถึงข้อเสนอและแนวทางเพื่อให้วิทยากรได้ตอบกลับ คำถามที่ 1 มีคนเสนอเรื่องทำไมไม่มีวิธีการหารายได้อย่างอื่น เช่น เก็บภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ทำไมต้องขายรัฐวิสาหกิจ อะไรดีกว่ากัน อันนี้คงต้องถาม อ.รังสรรค์ คำถามที่ 2 มีคนเสนอเรื่องทางออกรัฐธรรมนูญเยอะ แต่ปฏิรูปการเมืองรู้สึกว่าจะเสร็จไปพร้อมกับ

รัฐธรรมนูญ ไม่เห็นมีกลไกอื่นออกมาอีก เจียบเหลือเกิน ผมไม่ทราบว่าจะทำได้จริงหรือไม่ เหมือตอนนั้นทุกคนฝากไว้กับรัฐธรรมนูญใหม่หมด รัฐธรรมนูญก็เหมือนกับหนังสือเล่มหนึ่ง คำถามที่ 3 การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ ขออนุญาตตาม อ.เอกวิทย์ว่าจะกลับไปสู่วิถีทางเดิม ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ไหม ส่วน อ.ชัยวัฒน์ เสรีไทยทางเศรษฐกิจทำได้หรือไม่ ในเมื่อเรามีเสรีไทยทางการเมืองในภาวะสงครามมาแล้ว ที่จริงยังมีเรื่องการพักชำระหนี้ อ.รังสรรค์อาจจะรวมกันไปเลยก็ได้กับเรื่อง ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก สุดท้ายคือว่าเรื่องจะกู้เงินจาก World Bank อีกสองหมื่นกว่าล้าน รมทวน อ.เอกวิทย์ช่วยตอบคำถามนี้ด้วย ขอเชิญ อ.แก้วสรก่อนครับ

อ.แก้วสร : ผมขออย่างนี้ได้ไหม ทางออกจากหลุมดำ อะไรคือปัญหาของหลุมดำและจะออกจากอะไร คุณหมอพยายามบีบอยู่นั้น เสนอสิทธิทางออกคืออะไร จะเบี้ยว จะขาย ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องทิศ คุณเดินมาทางนั้นแล้ว ผมคิดตามไม่ได้ อย่างเก่งก็บอกว่าลูกหนี้ยังไม่โดนเลย ที่คุณชัยวัฒน์ (ศลวิชัย) เสนอตรงที่สุด รัฐบาลผิด แทนที่ห้ามมา กู้ ต้องหันมาจัดการกับพวกลูกหนี้ เจ้าของแบงค์ แม้กระทั่งผู้ฝาก พวกนี้ต้องรับผลแล้ววางมาเป็นตาราง ปรส.จะเสร็จเมื่อไร จะเลหลังก็ลืต จะทวงยังงั้น มันหมดปัญญาในตอนนี้ที่จะเค้นบอกเอามากกว่านี้ บอกว่าจะชักดาบ ชักยังงั้น ผลกระทบเป็นยังงั้น ประเมินแล้วหรือยัง

โอเค จุดส่าหิโยนเรื่องรัฐธรรมนูญมา ผมก็จะบอกอย่างนี้ว่า รัฐธรรมนูญไม่ศักดิ์สิทธิ์อะไรเลย คนที่ผลักดันเรื่องนี้กลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่ทำให้ศักดิ์สิทธิ์ ปฏิรูปการเมืองโดยการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ คนไทยโดยนิตยบิโรคอีกเหมือนกัน คนขายของไม่ระวัง คนบริโภคก็เลยรับไปด้วย บอกว่าร่างมาแล้วมันไปได้ มันแก้ปัญหในตัวของมันเอง ที่จริงรัฐธรรมนูญก็คือ Concept เดียวกันกับการปฏิรูปการเมือง คือ ให้ประชาชนดูแลตัวเองให้ได้มากที่สุด เมื่อเรามีกลไกขนาดนั้นแล้วยังบอกบ้านเมืองไม่ดีอีก คุณหมดสิทธิโทษกลไกอีก หมายความว่า พวกคุณเองที่ไม่รับผิดชอบดูแลตัวเอง ที่รัฐธรรมนูญทำได้เพียงแค่นี้ มันไม่ได้ตอบในตัวมันเอง ไม่ได้ประกันอะไรทั้งสิ้น

ผมถามว่าเสรีภาพทางพรรคการเมืองมีแล้ว ตั้งพรรคมีแล้ว เขตเล็กลงแล้ว มีใครลงบ้าง มีใครเคยหยิบบ้าง อย่างท่านนักธุรกิจท่านเมื่อกี้ นั่นคือปัญหา ผมเรียนคณะกอบบ้านกู้เมือง นั่นคือปัญหา นอกจากการ ยัดเงินกู้เข้าไป ความคิดของที่จะสร้างงานมา มีงานก่อนแล้วเงินตาม ของเคน ของ ดร.ชัด พวกนี้ต้องเอามาสังเคราะห์กัน หรืออย่างที่คุณสยามว่า เกษตรที่อยู่กลางทุ่งนา ทำอะไรได้มากกว่าไหม มีกลไกอะไรที่จะใช้กับเขาได้บ้าง ธกส.ธรณีกันแสงนี้ทั้งได้ไหม เขาเป็นธนาคารที่หนุนเขาจริง ๆ ตัดสินคนไม่ใช่ถามเขาว่ามีโฉนดหรือเปล่า ถามว่าปลูกอะไร มีแผนยังไฉ่ มันคิดได้เยอะแยะ รัฐธรรมนูญก็เปิดแล้วว่าตั้งพรรคการเมืองได้ คุณจะกู้บ้าน กู้เมืองโดยเกษตรได้ไหม มีแนวทางพัฒนาเกษตรยังไฉ่ เราเคยมีพรรคเกษตรสังคม เคยคิดไว้แล้ว ปรับขึ้นมาให้มันรู้ไปว่าถ้ามีแผนนโยบายชัดอย่างนี้ ชาวนาเขาจะไม่เลือก หรือยังถูกซื้อได้อีก หรือชาวนาจะสมัครใจแค่เดินมาตามมิตรภาพแล้วก็มาอดกระโจนออกคอยบุกอยู่น่าสำนักงานนายก ถ้าชาวนาไทยเป็นได้แค่นี้ ก็ให้เป็น แล้วอะไรจะเกิดก็ให้เป็นตามกรรม

รัฐธรรมนูญเพียงแต่เปิดโอกาสให้ มีสิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย 5 หมื่นคน ตอนแรกไม่นึกว่าจะใช้ได้ แต่เมื่อพรรคการเมืองพัฒนาแก้ปัญหาไม่ทัน ประชาชนน่าจะรณรงค์ระหว่างกัน ชาวนาขอสิทธิล้มเหล่าได้ไหม ซื้อขายกินในหมู่บ้าน ทำไมเมื่อปลูกข้าวได้แล้วต้องไปซื้อเหล่าเขา เงินก็ไหลออกจากหมู่บ้าน เหมือนกับที่เยอรมันเขาทำเบียร์ได้เอง ทุกเมืองเบียร์เขาดีดี แล้วรัฐคอยคุม ไม่ให้กินแล้วดาบอด รณรงค์เสนอขึ้นมา ขอปลดเปลื้องเสรีภาพในการล้มเหล่า ทำกันทั้งประเทศ ตัวเลข 5 หมื่นคนเป็นเพียงแค่ปริมาณ คำว่า สิทธิ คำว่าเศรษฐกิจชุมชน มันจะได้แตกฉานขึ้น ไม่ได้หมายความว่าเอาโรงงานรองเท้าไปตั้งที่ชุมชน ถึงจะเรียกว่าเศรษฐกิจชุมชน ไม่ใช่เอาบางจากไปตั้งจึงจะเรียกว่าเศรษฐกิจชุมชน คำตอบคือรัฐธรรมนูญร่างไว้ในวิธีคิดทางประชาธิปไตย ในระบบประชาธิปไตยไม่มีพระพุทธเจ้า ไม่มีม้าขาว มีแต่เพียงกลไกที่คุณเป็นใหญ่และรับผิดชอบตัวคุณเองเท่านั้น โปรดอย่าบอกว่ารัฐธรรมนูญจะช่วยอะไรได้ โปรดดูตัวเองว่าทำอะไรแล้วหรือยัง

นพ.สงวน : เชิญ อ.รังสรรค์ ต่อครับ

อ.รังสรรค์ : คำถามเรื่องทำไมจึงต้องขายรัฐวิสาหกิจ ทำไมไม่ไปเก็บภาษีบางประเภท เช่น ภาษีที่ดินและภาษีมรดก ความเป็นจริงทางการเมืองไทย การต่อต้านเรื่องการเก็บภาษีที่ดินโดยการเพิ่มอัตราเก็บภาษีให้สูงขึ้น หรือขัดขวางการเก็บภาษีมรดก ปรากฏมาตลอด ตั้งแต่ปี 2475 เป็นต้นมา จากสภาพทางการเมืองปัจจุบัน เป็นเรื่องยากที่จะจัดเก็บภาษีเหล่านั้นในอัตราที่ก้าวหน้า

ทำไมจึงมีเงื่อนไขในการขายรัฐวิสาหกิจ อันนี้เป็นสูตรสำเร็จของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในเงินกู้ฉุกเฉิน ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ก็จะมีสูตรสำเร็จเรื่องนี้ เพราะเหตุว่า IMF และธนาคารโลก เป็นองค์กรโลกบาลของระบบทุนนิยมโลก ดังนั้นเมื่อมีโอกาสก็ต้องฉวยโอกาสให้ภาคีสมาชิกเดินในแนวทางทุนนิยม ซึ่งสอดคล้องกับระบบทุนนิยมโลก ระบบรัฐวิสาหกิจเป็นระบบซึ่งตามความเห็นของ IMF และธนาคารโลก เป็นระบบที่ไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลก เพราะไม่มีโอกาสอันใดดีไปกว่าที่รัฐบาลไทยจนตรอกขณะนี้ ในการบังคับให้มี Policy Conditionality ในการขายรัฐวิสาหกิจ ถ้าพูดถึงในหลักการพื้นฐาน

แต่การขายรัฐวิสาหกิจเป่าไม่ได้อยู่ที่คนไทย เพราะขณะนี้ไม่มีกลุ่มทุนใดมีอำนาจซื้อมากพอที่จะเข้าไปซื้อหุ้นในรัฐวิสาหกิจ มันมีความแตกต่างจากการหารายได้ โดยการจัดเก็บภาษี การหารายได้จากการเก็บภาษี รายได้จะเป็นรูปของเงินบาท และภาวะที่มีการถดถอย (Recession) รุนแรง รายได้จากการเก็บภาษีไม่สามารถคาดหวังได้มากกว่าจะเก็บได้ แต่การขายรัฐวิสาหกิจ ถ้าเป็นการขายให้ต่างชาติ รายได้ที่ได้มาจะเป็นในรูปเงินตราต่างประเทศ เป็นสิ่งซึ่งรัฐบาลกำลังต้องการ ผมตอบอย่างกลางๆ นะครับ ผมไม่ได้บอกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่เป็นความแตกต่าง ประเด็นเรื่องชักดาบเป็นประเด็นที่ผมไม่ต้องการตอบ เพราะว่าเป็นประเด็นของความเห็นซึ่งแตกต่างกัน

นพ.สงวน : ขอเชิญ อ.ชัยวัฒน์ ต่อครับ

อ.ชัยวัฒน์ (สถา): คำถามที่ว่าอยากให้มีเสรีไทยทางเศรษฐกิจ ตอนแรกผมไม่ค่อยชอบ แต่นึกอีกที คำถามนี้ฉลาดมาก พยายามคิดว่าเสรีไทยในฐานะที่เป็นขบวนการเป็นยังไง เรา นั่งอยู่ในสถาบันปริทัศน์ พนมยงค์ ก็มีภูมิปัญญาของสังคมนี้ซึ่งซ่อนอยู่ในกระบวนการ แบบเสรีไทยมากมาย และผมอยากจะยกมา 3-4 ข้อที่ในแง่ที่น่าสนใจที่จะถามว่า เรามีขบวนการแบบนั้นในสังคมได้ไหม

เงื่อนไขของเสรีไทย คือการไม่ยอมจำนน ในขณะที่ประเทศคือรัฐบาลยอม จำนกับฝ่ายญี่ปุ่นแล้ว ด้วยเหตุผลใดก็แล้วแต่ คนไทยกลุ่มหนึ่งไม่ยอม การไม่ ยอมจำนนต่อวิกฤติที่เผชิญเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับภาวะเดือดร้อน ทุกข์ยาก สิ้นสุดที่กำลังเกิดขึ้น อันที่ 2 เมื่อไม่ยอมจำนนแล้ว เราทำอะไรต่อไป คือเรารวมตัว กันเป็นขบวนการคือมีความสามารถของผู้คนที่จะรวมตัวกัน เป็นขบวนการที่ ประเมินสถานการณ์ออก มองเห็นว่าอนาคตจะไปทางไหน การที่เสรีไทยรวมตัว กันแล้วทำงานบางอย่างเพื่อผลักดันสังคมไปในทิศทางนั้น เป็นบทเรียนข้อที่ 3 ไม่ ว่าจะเป็นกำลังคนไทยไปเทรกกิต การให้ข้อมูลกับฝ่ายอักษะแบบผิดๆ การบอก เครื่องบินว่าเวลาที่จะบอมบ์ ย้ายบอมบ์มาถูกที่ เป็นสิ่งที่เสรีไทยทำทั้งนั้น

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นมรดกของเสรีไทยก็คือ อัจฉริยภาพของผู้คนที่รวมตัวกันใน เวลานั้น จนพลิกผันสถานการณ์ประเทศไทยเข้าร่วมสงครามในฐานะหนึ่ง เมื่อสิ้น สดสงครามเราควรจะเป็นฝ่ายแพ้ แต่ในที่สุดก็เปลี่ยนเข้ามาเป็นฝ่ายชนะได้ ตรง นั้นต้องให้เครดิตกับอัจฉริยภาพของขบวนการเสรีไทย แต่เรื่องสำคัญไม่ใช่อยู่ที่เสรี ไทยอย่างเดียว เสรีไทยเป็นภาพสะท้อน ผมว่ามันมีอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ทำไมมหา ประเทศอย่างอเมริกันเห็นดีกับฝ่ายไทยนอกเหนือจากเรื่องประโยชน์แล้ว สิ่งที่เรา ไปจากสังคมไทยไม่ได้ ถึงแม้ญี่ปุ่นจะบุก แต่คนไทยไม่ทิ้งความเอื้ออาทรต่อผู้คน มี ความเมตตาสูงมากต่อเชลยศึก ถ้าเราสรุปบทเรียนเหล่านั้น แล้วบอกว่าเป็น มรดกของเสรีไทย ผมว่าเป็นมรดกที่มีคุณค่ามหาศาลต่อการเผชิญวิกฤติใน ปัจจุบัน

ปัญหาที่ถามอยู่เรียกว่า จะออกจากหลุมดำอย่างไร ผมรู้สึกว่าบางทีวิถีคิด ของเรามาตั้งแต่ต้น คล้ายๆ กับคิดว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาเศรษฐกิจ เป็น

ปัญหาเรื่องการเงิน สมมติว่ามันไม่ใช่ละ มันมีที่มาจากปัญหาเศรษฐกิจก็จริง เอาเข้าจริงทั้งหมดมีที่มาจากปัญหาทางการเมืองละ เหมือนกับถามว่างบประมาณเป็นเรื่องของเศรษฐกิจหรือเปล่า ผมตอบว่าเปล่า งบประมาณเป็นหัวใจของขบวนการทางการเมืองต่างหาก การที่สังคมบอกว่าอยากจะให้เงินอย่างไร การเมืองเป็นตัวบอกว่าจะไปทางไหน

ผมอยากจะเล่าเรื่องเล็กๆ ให้ฟัง ผมทำงานกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ก็ไปเจอครอบครัวหนึ่งเป็นคนแก่แล้ว อายุ 67 ปี มีหลานอยู่ 3-4 คน แกอยู่ในหมู่บ้านจำไม่ได้แล้วว่าแถวศรีสะเกษหรือ บุรีรัมย์ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ แกปลูกผักสวนครัว เพื่อนบ้านก็มาเก็บผักจากสวนของแก เสร็จแล้วเอาข้าวมาให้ แกอยู่มาได้ด้วยลักษณะอย่างนี้ หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ แกปลูกผักต่อไป เพื่อนบ้านก็เอาผักแกไป แต่ไม่เอาข้าวมาให้แล้ว มันหมายความว่าอย่างไร ผมตอบว่าปัญหาทางเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ เป็นเงื่อนไขของระดับทางศีลธรรมของสังคมไทยด้วย เราไม่ได้ดีหรือเลวกว่าคนอื่น แต่ขึ้นกับภาวะทางเศรษฐกิจ

สภาพแบบนี้ทำอย่างไร ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ มันไม่ใช่เรื่องทางเศรษฐกิจ แต่สังคมไทยคนจำนวนมากกำลังไม่มีความหวัง แนวคิดอย่างเสรีไทย อย่างกอบ บำรุงเมือง อย่างธรรมรัฐ มันมีข้อน่าสนใจ เพราะมันกำลังบอกผู้คนที่ทางออกอยู่ที่ความคิด พยายามจะค้นหาว่าไปยังไง และบอกสังคมไทยว่าสังคมนี้ ดูจากประวัติศาสตร์ ดูจากภูมิปัญญา มันมีความหวังนะ เพียงแต่ว่าเราต้องเดินไปด้วยกันเท่านั้นแหละ

นพ.สงวน : ของเชิญ อ.เอกวิทย์ ต่อเลยครับ

อ.เอกวิทย์ : อ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ได้พูดถึงประเด็นสำคัญที่มาตอบคำถามที่ผมได้รับโจทย์เกือบจะหมดสิ้นแล้ว ผมรู้สึกจับใจในถ้อยคำบางอย่างของท่านขอมาประยุกต์ใช้ของโจทย์ที่ผมได้รับ ข้อแรกบอกว่าทำอะไรถึงจะให้มีส่วนร่วมกันมากๆ ทุกฝ่ายร่วมมือกัน วิถีชีวิต โดยเฉพาะเศรษฐกิจของเราจะฟื้นฟูให้เหมือนเดิม ฟูมเฟื้อย และเสวยสุขทางวัตถุเหมือนอย่างเดิมหรืออย่างไร และจะมีส่วนร่วมยังไงถึงจะกู้ขึ้น

มาจากหลุมดำได้ ข้อ 2 บอกว่าถ้ามีเงินท่วมลงมา 2 หมื่นล้าน จะช่วยให้ชาวบ้าน
แก้จนได้อย่างไร ผมขอตอบอย่างนี้

ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ไม่ยอมจำนน คนยอมจำนนคือคนที่ตายแล้ว ตกหลุม
ดำตายแล้ว กลบฝัง ปรากฏการณ์ในห้องประชุมนี้ชี้ชัดว่าเราไม่ยอมจำนน เมื่อไม่
ยอมจำนนผมบอกตอนต้นแล้วว่า ความทุกข์ทำให้เกิดปัญญา เอาจมาเชื่อมต่อกัน
แล้วก็เกิดการรวมตัวกันขึ้น คิดพร้อมๆ กัน คิดด้วยกัน เห็นด้วย เห็นต่างกันเป็น
ของดีทั้งนั้น ความหลากหลายทำให้เกิดปัญญามากขึ้น

สำคัญที่สุดอีกข้อหนึ่งคือรู้แล้วว่าทางสายเก่าทำให้เราตกนรก ทำไมต้องเดิน
ทางเก่า ฟันขึ้นมาให้เหมือนเดิมหรือ ไม่ใช่กรุงเทพฯ ฟันแล้ว กรุงเทพฯ ก็ไม่เหมือน
อยุธยา มีอะไรใหม่ในบริบทใหม่ที่สู้กับศัตรูใหม่ สู้กับปัญหาใหม่มากมาย เราเจอ
มาแล้วขีดใหม่ ทราบแล้วก็คงต้องเปลี่ยน เปลี่ยนมาหาชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเราเอง
ประเทศเราก็ไม่เล็กเท่าไร 60 ล้านนี่ ทำอุตสาหกรรมดีก็ได้ แล้วประเทศเพื่อน
บ้านแถวนี้ก็พึ่งพาเรา อุตสาหกรรมที่ดีที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมก็มีอนาคต อยุธยา
โมตรี้ของคนไทยเราที่ต้อนรับขับสู้ ไม่มีจะกินแต่สามารถบันดาลให้ผู้มาเยือนมีกิน
ได้ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ ถ้าคุณค่าเหล่านี้ยังอยู่ ที่นี่เป็นพิเศษที่สุด
สำหรับการจัดประชุมนานาชาติทุกรูปแบบ เอาเงินเข้าบ้านได้

ยังมีภูมิปัญญาอีกมากมาย ขอไประดับชาวบ้าน ในยามที่แย่แล้วไม่มีเงิน ไม่
มีความหมาย ชีวิตตกต่ำ ป่วยตาหวดของเราเขาพึ่งพากันได้ คนปลูกข้าว คนปลูก
เงาะ มังคุดทุเรียน คนจับปลา 3 หมู่บ้านเขาเป็นเกลือกกันได้ทางภาคใต้ อีสานเขา
ก็ผูกเสี่ยว พริกบ้านเหนือ เกลือกบ้านใต้พึ่งกันได้ ทำไมในยามทุกข์ยากเราจึงต่าง
คนต่างอยู่พึ่งกันไม่ได้ ถ้าพึ่งกันได้การรวมตัวก็เกิดขึ้น สำคัญที่สุดคือเราเปลี่ยนวิถี
ชีวิตได้ เราลิขิตชีวิตของเราเอง การกระจายอำนาจการเมืองการปกครองให้ประชา
ชนรวมตัว จัดการปัญหาของเขาเอง ไม่ใช่บ้านเมืองทอดทิ้ง แต่ใช้ปัญญาของเขา
เอง จะช่วยให้ปัญญาแตกฉาน ที่จะแก้ปัญหา ตรงตามความต้องการและตัวปัญหา
ที่อยู่ในบริบทสังคมในเรื่องที่ใกล้ตัวเขามากขึ้น ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เราน่าจะทำได้

มาถึงประเด็นเรื่องเงิน 2 หมื่นล้าน ถ้าทุ่มตรงลงไปเพื่อให้คนมีงานทำ ต่อให้ 2 แสนล้าน หรือ 2 ล้านล้าน มันก็หมดในพริบตาได้ ดังนั้นเงินที่มีต้องคิดหนัก ช่วยคนที่ไม่มีงานทำให้มีงานทำได้อย่างไรส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็น seed money คือเป็นเงินที่ตกไปแล้วมันไม่หมดแต่มันอกเงยขึ้นมาได้ ถ้าชาวบ้านรวมตัวในลักษณะของของ อบต.หรือกองทุนหมู่บ้านจะช่วยให้เขามั่นคงเติบโต และพึ่งพากันเองได้ต่อไป น่าสนใจเรื่องนี้มากกว่าที่จะเอาเงินไปให้ใช้แรงงานชุดดิน และเงินที่ผันไปก็ได้กับผู้รับเหมามากกว่าชาวบ้าน อันนี้คงไม่เอา เพราะฉะนั้น ศิลปหรือยุทธศาสตร์การใช้จ่ายเงิน 2 หมื่นล้านให้เป็นประโยชน์นี้ คงไม่เหลือวิสัยที่เราจะบอกฝ่ายบ้านเมืองว่า เราชาวบ้านต้องการอะไร ถ้าเราบอกดังๆ มีเหตุผล รวมตัวเป็นกลุ่มก้อน ความสำเร็จก็จะมีได้ ในระดับต้นๆ ระดับหมู่บ้านแล้วขยายมาในระดับประเทศชาติ การรวมตัวขณะนี้ก็มีอยู่แล้วหลายลักษณะ เช่น จัดเวทีเช่นนี้ หรือ อ.เจิมศักดิ์ จัดเวทีลานบ้าน ลานเมือง จัดเวทีต่างๆ คนได้พบปะสังสรรค์ ได้แลกเปลี่ยนได้ช่วยกันคิดดังๆ มันต้องเกิดอานิสงค์อะไรดี ขึ้นหลายอย่างที่ทำให้แก้ปัญหาได้ครับ

นพ.สงวน : ต้องขอขอบคุณวิทยากรมากครับ เราฟังก็คงชัดเจนครับ ทางออกที่จะออกหลุมดำคืออะไร เราไม่มีเงิน เงินน้อยลงก็จริง แต่ในสังคมไทยยังมีอีกมาก ไม่ว่าจะเป็นน้ำใจ ความเอื้ออาทร ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาไทยที่มีให้เห็นในประวัติศาสตร์ก็มีอยู่แล้ว ทำอย่างไรเราจะเกื้อหนุนซึ่งกันและกันให้สิ่งต่างๆ ได้ประจักษ์ โดยเฉพาะในยามวิกฤติเพื่อที่จะผลักดันสังคมไทยไปในทิศทางที่ดีกว่า ไม่หุดห่อ แต่กลับไปพร้อมด้วยหัวใจที่เบิกบาน และพร้อมที่จะช่วยกันผลักดันสังคมนี้ต่อไป

ชัยวัฒน์ (ถ) : ผมขอสรุปสั้นๆ ในนามของประชาคม "กอบบ้าน กู้เมือง" ที่เราจัดเวทีวิชาการนี้ขึ้นมา อ.ชัยวัฒน์ ได้พูดอะไรที่ตรงกับแนวทางของพวกเรามาก คือว่าคำตอบของการกอบบ้านกู้เมือง อยู่ที่คนธรรมดาๆ คนเล็กๆ ที่อยู่กันกระจัดกระจาย ตามที่ต่างๆ ตามวิชาชีพทั้งในเมืองและต่างจังหวัด มีพลังและศักยภาพอยู่ ทำยังไงให้มีโอกาสได้รวมตัวพบปะพูดคุยกันบ่อยๆ

การกอบบ้านกู้เมืองต้องใช้ความรู้และปัญญาอย่างยิ่ง ไม่มีทฤษฎีใดสอนให้
เรา นอกจากว่าต้องทดลองไป ปฏิบัติไป เรียนจากอดีตขึ้นมา อย่าให้ผิดซ้ำซาก
ต่างประเทศเขาก็มีบทเรียนมากมายเมื่อเดินแนวทางเสรีนิยม โดยเฉพาะประเทศ
ด้อยพัฒนา มันเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง ทำไมเราไม่สนใจศึกษาค้นคว้า ดังนั้นสิ่งที่
ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญและเราอยากเห็นมันเกิดต่อไปก็คือเรื่องเวทีวิชาการที่มีการ
พบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้กันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะนำไปสู่การ
ปฏิบัติ ไม่ใช่แลกเปลี่ยนอย่างเดียวไม่พอแล้ว เราต้องแข่งกับเวลา ปีนี้ทั้งปีเป็นปี
ที่วิกฤติหนัก ปีหน้าอาจวิกฤติกว่านี้หรือไม่ยังไม่ทราบ เราต้องผลักดันจุดเปลี่ยน
ให้หันเหทิศทางให้สำเร็จ ต้องถือว่าเป็นโครงการ 5 ปี สมัยพลเอกเปรม ก็ใช้เวลา
5 ปี ทั้งที่ความหนักหน่วงของสถานการณ์ไม่เท่านี้ด้วยซ้ำ การรวมแรงรวมใจ รวม
พลัง ความคิดสร้างสรรค์ของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด
ขอบคุณมากครับ

.....

ชื่อ-สกุล

ที่ติดต่อ

โทรศัพท์

โทรสาร

☐

เห็นด้วยและยินดีช่วยเหลือในกระจายเอกสาร และโปสเตอร์ หรืออื่นๆ

☐

ขอสนับสนุนโดยบริจาคเงินเข้าบัญชี

โครงการ "กอบบ้าน กู้เมือง"

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาพลับพลาไชย

หมายเลขบัญชี 057-2-20990-0

กรุณาส่ง

คุณวีรบูรณ์ วิศวกรทสกุล / คุณพีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล

ประชาคม "กอบบ้าน กู้เมือง"

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

693 ถ.บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทรศัพท์ 226-6373 223-6713

โทรสาร 226-4718

กองทุนฟื้นฟูฯ : หลุมดำเศรษฐกิจไทย